

VAKOK VILÁGA

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGENEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ
A MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS A VAKOK
ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGENEK
KIADÓHIVATALÁNÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

L. Braille

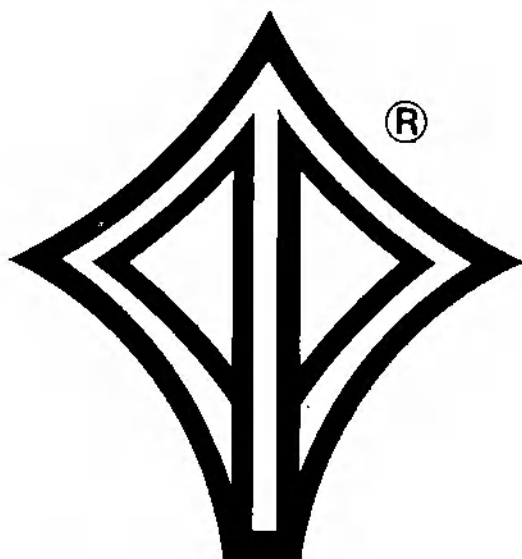

XLV. évfolyam
1984 * 11 szám

**Sport- és
szabadidőruházat**

**Sport- és
szabadidőruházat**

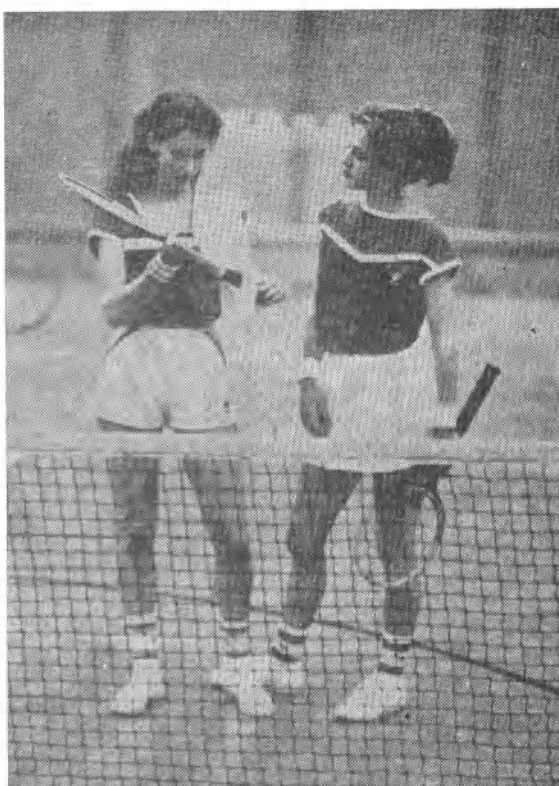
**Sport- és
szabadidőruházat**

Gyártja:

SENIOR

VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

Beszámoló

A Vakok Jóléti Világtanácsa (WCWB) Európai Regionális Bizottságának (EAC) 11. közgyűlésén 25 ország több mint 80 küldötte vett részt.

A kongresszus színhelye az Oslótól mintegy 100 km-re levő Hurdalsenteret volt. Az EAC közgyűlésével egy helyen és csaknem egyidőben zajlott a Vakok Barátai Szövetségei (FIA) Európai Regionális Bizottságának ülése is, melyen Magyarország, illetve a magyar küldöttség közvetlenül nem volt érdekelt, mivel szövetségünk nem tagja FIA-nak.

A két világszervezet európai regionális bizottságainak ülései nem véletlenül folytak párhuzamosan, ugyanis a konferenciák rendezőinek, akik a nemzetközi vakügyi mozgalom kiemelkedő alakjai és munkásai — törekvései és előkészítő munkálatai arra irányultak, hogy a két szervezet európai tagszervezeteiből megalakítsanak egy egységes, átmenetileg európai szintű uniót, amely például szolgálna a két világszervezet immár világméretű fúziójához.

A fúzióra az előzetes tervek szerint a két világszervezet 1984. évi riyadi (Szaud-Arábia) közgyűlésein kerül majd sor.

Amint azt a tagszervezetek részére kiküldött deklaráció is tartalmazta, az egységesítésre a felesleges adminisztráció ki-

küszöbölésére, a külön apparátusok megszüntetése miatt volt elsősorban szükség. Az egységesítést sürgették a viszonylag erőtlen pénzforrások is, és az, hogy az egybeeső célokat párhuzamos utakon két irányból is igyekeztek megközelíteni, valamint az a körülmény, hogy a vakügy nemzetközileg is kiemelkedő személyiségei mindkét szervezetben egyformán tevékenykedtek.

A közgyűlés ünnepélyes megnyitása az oslói városházán volt, ahol a résztvevőket Osló polgármestere fogadta, és Norvégia külügyminisztere mondott üdvözlő szavakat. A külügyminiszter hangsúlyozta az egységre törekvés helyességét, aminek megvalósulását történelminek minősítette a vakügyi mozgalom szempontjából, úgyszintén kifejezte a kormány rokonszenvét a vakügyi mozgalommal, megtiszteléseként veszi, hogy a nagy jelentőségű konferenciára Norvégiában került sor.

Az ünnepélyes díszmegnyitó során adták át az „Arany-Braille” érmeiket. E kitüntetésben részesültek Arne Husvég, a norvég szövetség főtitkára, a csehszlovák Jan Drtina, és még néhányan.

Az ünnepélyes megnyitót a munkaülések már Hurdalsenteretben követték.

A munkaülések közül ki kell emelni a szocialista országok

elnökeinek találkozóját, amelyen valamennyi európai szocialista ország képviselői résztvettek a románok és jugoszlávok kivételével.

A románok hosszabb ideje tartózkodnak a Vakok Jóléti Világtanácsának összejöveteleitől, a jugoszlávok csak a szóban forgó megbeszélésen nem jelentek meg.

A csaknem háromórás tanácskozást Dr. dr. Helmuth Pielasch, az NDK Vakok Szövetségének elnöke vezette; a megbeszélés a küldöttségek részletes informálásának és a közös állásfoglalás kialakításának céljait szolgálta. Az értekezlet valóban hasznos volt, mert az 1981. évi párizsi közgyűlésen — amelyen az egységesítés gondolata erőteljesen felvetődött, majd programmá vált — Magyarország nem tudta magát képviseltetni dr. Vas Tibor betegsége miatt. Ezen a megbeszélésen mód nyílt arra, hogy a két világszervezet fennállásából következő gondokkal részletesen megismerkedjünk, és képet alkossunk az egységes szervezet alapkoncepciójáról, valamint a szocialista országok képviselőinek esélyeiről a leendő egységes szervezet vezetésében.

A több napos munkaértekezlet egymásra épülő napirendi pontok szerint alakult, sor került: a különböző bizottságok — a kulturális-, a segédeszköz-, a rehabilitációs, valamint a szociális ügyek bizottságainak jelentésére. Hasonló napirendi pont volt az EAC pénztárosának számadása is. További lényeges momentum volt: a már említett Deklaráció felolvasása, az EAC

mint szervezet feloszlásának, az új egységes európai unió (EBU; European Blind Union) létrejöttének a megszavazása és kimondása.

A jelenlévők jelölő bizottságot választottak, illetve fogadtak el az EBU végrehajtó bizottságának kijelölésére.

A jelölő bizottság előterjesztésére az alakuló közgyűlés megválasztotta a végrehajtó bizottságot, melyben a szocialista országok arányos képviselőket kaptak: a főtitkár dr. Helmuth Pielasch lett, az egyik alelnök Boris Zimin, az Össz-Oroszországi Vakok Szövetségének elnöke, és a bolgár Janaki Gradev végrehajtó bizottsági tag megbízatást kapott.

Igen ünnepélyes pillanatoknak lehettünk tanúi, amikor az olasz Roberto Kervin, mint az EBU elnöke emelkedett szólásra, és valamennyiünk, de saját személyes jövőbeni felelősségét is hangsúlyozta, amit az európai vakok sorsáért, annak megjobbításáért vállaltunk.

A közgyűlés zárásaként a küldöttek elé terjesztették az UNIO célkitűzéseire vonatkozó határozati javaslatokat, melyeket a közgyűlés egyhangúlag elfogadott.

A határozatok egy része általános, emberi, társadalmi törekvéseket fejezett ki — így a béke vágyát, a lefegyverezés szükségességét, a szociális egyenlőséget és biztonságot. A határozat leszögezte a vakügyi területen elérendő célokat is: a társadalmi egyenjogúsítás, integrálás szükségességét, az oktatás, nevelés, szakmai képzés kiterjesztését, az esélyegyenlőség megteremtését a munkavál-

lítás területén és a segédeszköz-ellátás lényeges európai szintű koordinációját.

A konferencia eseményein kívül szólnunk kell azokról a kiváló munkafeltételekről és körülményekről, amelyeket a vendéglátók teremtettek.

A konferencia színhelye Hurdalsenteret volt, a norvég vakok új üdülője. Az épületegyüttes egyik szárnya a felnőtt korban megvakultak elemi rehabilitációjának a helye. A másik rész üdülőül szolgál, ahová 60 illetve 100 személyt tudnak beutalni egyszerre — szükség szerint a szobák egyaránt alkalmasak 1, illetve 2 fő fogadására is.

Az épületek felszerelése igen egyszerű és korszerű, minden szükséges technikai eszköz rendelkezésre áll.

Különösen nagy súlyt fektettek a testedzésre, kondicionálásra; jól felszerelt edzőterem, szauna áll a beutaltak rendelkezésére, a folyósókról nem hiányzik a medicin kerékpár. A szobák szobatelefonokkal felszereltek, a bejáratok ajtóknál ütemes kattogásjelzi a bejáratot. A természettel való közvetlen kapcsolatot is megteremtették, több hold erdőrésztlet oly módon van elkerítve, hogy az erdei séta vakok számára is élvezhető legyen, az eltévedés veszélye nélkül, hasonló gonddal kiépített védett út vezet a közeli tóhoz.

A tárgyi feltételeken kívül említést kell tenni a vendéglátók rendkívül jó szervezéséről — a tolmácsolást koppenhágai fordító csoport látta el, akik a norvég, angol, német, francia nyelveken kívül az olasz, illetve spanyol nyelvű felszólalásokat

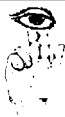
is tudták tolmácsolni kettős át-tétellel.

A norvég szövetségi tisztviselőkből álló titkárság minden várható és előre nem látható probléma megoldására fel volt készítve. Említést érdemel az a rendkívül természetes, demokratikus légkör is, amely tapasztalható volt, például az étkezések, a szállítások rendjét az észszerűség szabta meg és nem kényszerű protokolláris szabályok. A szoroson vett munkaprogramon kívül módunk volt megismerni a norvég szövetség székházát is, amely szintén rendkívül korszerű és jól felszerelt, nem nélkülözi a legmodernebb vakügyi segédeszközöket sem. (pl. a számítógépes Braille-nyomatáshoz szükséges norvég gyártmányú Braillo, Braille-másoláshoz szolgáló thermostatis eljárás alapuló sokszorosító készülék.)

Általában úgy tapasztaltuk, hogy a norvég vakügy nem nélkülözi a látássérültek ellátásához szükséges alapfeltételeket: a szaktudást, a jószándékot, és az anyagi eszközök egyikét sem.

Munkaprogramon kívül módunk volt sétát tenni Osló város nevezetes helyén, a Vigeland szoborparkban, és megtekintettünk egy középkorban épült erődítményt, ahol jelenleg múzeum van.

Tapasztalataink alapján javaslatunk inkább elvi természetű, mint konkrét feladatra utaló — éppen a konferencia jellege miatt —; továbbra is részt kell vennünk a nemzetközi eseményeken, mert számontartják a magyar szövetséget, úgy tekintik, mint komoly hagyományokkal bíró szervezetet.

Szövetségünk központi elnöksége 1984. szeptember 27-én ülést tartott. Jelen voltak: dr. Jáksó László elnök, dr. Bódi István főtitkár, Barna Zoltán, Csengeri József, Erhartné dr. Molnár Katalin, Gerdelics Ferenc, Lak István, Nagy Ernő, Pinviczki György, dr. Szabó Károly elnökségi tagok, Kiss Sándor, dr. Molnár Antal elnökségi póttagok, valamint Daru Gerőné hivatalvezető-helyettes.

Dr. Jáksó László megnyitotta a tanácskozást, ismertette a napirendi pontokat. Majd felkérte Suti Lajost, a Csongrád megyei Szervezet titkárát, hogy első napirendi pontként tartsa meg beszámolóját szervezetük munkájáról. Suti Lajos üdvözölte az ülés résztvevőit, majd felkérte Daru Gerőné, hogy az írásban elkészített beszámolót olvassa fel. A tájékoztató bevezető része a kezdeti időszakról foglalkozott. A szervezet 1949-ben alakult meg, mint a Vakok Szövetségének Dél-Magyarországi Csoportja, melynek akkor háromtagú intézőbizottság állt az élén: Bán Sándor, dr. Jáksó László és Suti Lajos; közülük a két utóbbi

(Folytatás a 2. oldalról)

A környező szocialista országok vakügyét ugyan közelebbről ismerjük a viszonylag gyakoribb tapasztalatcserék és sürűbb információáramlás miatt, de törekedni kell ezen a vonalon is a rendszeres találkozásokra, melyek kevesebb nehézséggel realizálhatók.

*dr. Jáksó László
a VGYOSZ elnöke
Daru Gerőné*

LAK ISTVÁN

Elnökségi ülés

személy azóta is folyamatosan tagjai a megyei szervezet vezetőségének. A szervezetnek már a kezdeti időszakban volt helyisége, ahol telefonkezelést, Braille-írást és gépirást tanítottak. A munkába helyezése szinte azoktól az évektől kezdve megoldott. A területi csoport vezetősége intézte a Csongrád, a Békés és a Bács-Kiskun megyékben élő sorstársak ügyes-bajos dolgait. Majd a megyei szervezetek megalakulásával Békés és Bács-Kiskun megye is önálló megyei szervezetet hozott létre. Így alakult ki a Csongrád megyei Szervezet is, amely ezután már csak a területen élők sorsával foglalkozott, jelenleg 841 tagja van. A Csongrád megyei Szervezet munkáját héttagú elnökség és két póttag irányítja, a vezetőség kéthavonta tart elnökségi ülést. A megye területén három körzeti csoport működik; Makón, Hódmezővásárhelyen és Szentesen. Valamennyi csoportnál élénk egyesületi élet folyik, rendszeres, jól szervezett a családlátogatás. Ez a munka Szegeden és környékén már kevésbé jó, kevés a megfelelő vállalkozó személy. A megyei szervezet és a körzeti csoportok vezetőségei igen jó kapcsolatban vannak az állami és a társadalmi szervekkel. Hasonlóan jó kapcsolat alakult ki a Fonalfeldolgozó Vállalattal és a szövetség budapesti központjával. Ez évben 25 új tagot vettek fel. A megyében

igen magas a tagság életkora, így sajnos sok az elhalálozás.

119 sorstárs fizetett elő az idei évre a szövetség valamelyik kiadványára. A tagság utaztatása szervezeten történik. Évente rendszeresen két kirándulást bonyolítanak le. Az idén már volt egy dunántúli körutazásuk. A körzeti csoportok is szerveznek önálló kirándulásokat. A megye területén nincs gond a munkába helyezéssel, három tagtárs kapott az idén új lakást. A vezetőség állandó kapcsolatot tart fenn a vak gyermekek szüleivel.

A megye területén két kultúrcsoport működik. A szegedi vakok intézetében működő együttes vezetője Batári Sándor, a megyei szervezet kultúrcsoportját pedig Rózsahelyi Sándor és Klimász Sándorné vezeti. E csoportok rendszeresen szerepelnek állami és társadalmi ünnepeken, szociális otthonokban és más intézményekben is. A beszámolót végeztesztül Suti Lajos szóban is kiegészítette. Megemlítette, hogy náluk is gyakori az adminisztrátorváltás. Sok az adminisztrációs munka, a nyilvántartás korszerűsítésével kapcsolatban.

Ezután többen hozzászóltak a beszámolóhoz. Köztük Gerdelics Ferenc, aki jegyzőkönyvi dicséretre javasolta a Csongrád megyei Szervezet elnökségének munkáját, a javaslatot az elnökség elfogadta.

Az oktatási bizottság javaslatainak előterjesztése és megvi-

tatása következett a második napirendi pontban. A javaslatokat Nyúl Győző főelőadó, az oktatási bizottság vezetője terjesztette elő. Ezen javaslatok elősegítik tagtársaink eredményesebb oktatását, képzését és sikeres felkészítését a majdani munkára, mondotta bevezetőjében a bizottság vezetője. Az oktatási bizottság javaslatai közül vita után az elnökség a következőket fogadta el: 1. Az egyes iskolatípusokban (gyógymasszőr, közép- és főiskola, egyetem, e két utóbbiban a végzősök külön is) a tanulmányi segély 50 Ft-tal emelkedik a mostani tanévtől kezdve. 2. A gyógymasszőr-tanfolyam felvételi vizsgakérdéseit szakemberek bevonásával el kell készíteni 1985 első negyedévéig. 3. A központi elnökség kezdeményezi, hogy olyan javaslatot terjeszt az illetékes szervekhez, amely az elhelyezkedésben elsőbbségi jogot biztosítana a gyógymasszőr tagtársaknak. E kezdeményezést 1985 első negyedében el kell indítani. 4. A szövetség szakemberei és a Kozmosz Szövetkezet vezetői tárgyaljanak a zongorahangolók képzéséről és jelenlegi helyzetéről. 5. A jövőben az oktatási bizottság is javaslattevési jogot kap a továbbtanulást könnyítő segédeszközök odaítélésében. 6. Az oktatási bizottsághoz a budapesti és a Pest megyei szervezet elnöksége egy javaslatot terjeszt elő, amelyben kéri, hogy vizsgálja meg azon 14—18 év közötti fiatal sorstársak helyzetét, akik nem tanulnak tovább. E fiatalok részére szükséges volna valamilyen fajta szakmunkásképzési forma léte-

sítése. E javaslatot az oktatási bizottság továbbította az elnökséghez. A központi elnökség felkérte az oktatási bizottságot, hogy részletesen is dolgozza ki javaslatát és ezt konkrét formában ismét terjessze a testület jövő évi januári vagy februári ülése elé.

A harmadik napirendi pontban az 1984. évi küldöttközgyűlés elkészítése szerepelt. E pont előadója dr. Bódi István volt. A főtitkár december 8-án (9 órai kezdettel) javasolta a tanácskozás megtartását. Ennek lebonyolítása a következő: a jelenlét, a határozóképeség megállapítása, formai kérdések eldöntése. Napirendi pontok:

1. Elnöki megnyitó, amelyben rövid kül- és belpolitikai tájékoztató hangzik el.

2. Az írásban kiküldött beszámoló szóbeli kiegészítése. Az előre beérkezett indítványok napirendre tűzése.

3. Hozzászólások, javaslatok.

Az elnökség a főtitkár javaslatait egyhangúlag fogadta.

A negyedik napirendi pontban tájékoztató hangzott el az Európai Vakok Uniójának megalakulásáról. E pont előadója Daru Gerőné és dr. Jáksó László volt. Az előadók 1984. augusztus 23—27. között részt vettek azon a Norvégiában megtartott közgyűlésen, ahol ez az új európai szervezet megalakult. Az írásban elkészített és felolvasott jelentéshez az előadók szóbeli kiegészítést tettek. Majd többen hozzászóltak a tájékoztatóhoz. A Vakok Európai Uniójának (EBU) megalakulásáról szóló jelentést lapunk jelen száma teljes terjedelmében közli.

Végezetül bejelentések következtek. A központi elnökség 1984. július 26-án elfogadott kezdeményezésére, amely szerint a balatonboglári üdülő felszereléséhez szükséges, hiányzó összeget pótoljuk önszegélyezési alapon, igen kedvezően reagáltak a sorstársak. E célra máris jelentős anyagi támogatás érkezett.

Szövetségünk tiszteletbeli tagságára előterjesztés történt. E tagságra olyan személyeket javasoltak, akik a vakügyet munkájukkal segítik, felvételükre a fehér bot napja alkalmából, az október 17-én tartandó ünnepségen kerül sor.

Dr. Szigeti György, szövetségünk Baranya megyei szervezetének titkára hivatali elfoglaltságára való tekintettel központi elnökségi tagságáról szóbelileg lemondott, ezt írásban is meg fogja erősíteni. Megüresedett helyére a testület nyílt szavazással Kiss Sándor nyugállományú alezredest, addigi elnökségi póttagot hívta be.

Néhány egyéb bejelentés után az elnök zárszavával ért véget.

Közlemények

Szövetségünk budapesti székházában idén is megrendezzük a hagyományos Braille írás-olvasásversenyt. A vetélkedő időpontja: 1984. november 25., vasárnap.

Jelentkezési határidő: október 31. A nevezéseket szövetségünk Budapesti és Pest megyei Szervezetének jutassák el. Cím: Budapest, Május 1. út 47. 1146

A borítékra kérjük írják rá „Braille írás-olvasásverseny”. A verseny feltételei azonosak a korábbi években megszokottakkal.

NYÁRI ORSZÁGJÁRÓ UTAZÁSOK

Megyei szervezeteink életéből

Munkatársainktól élményekben gazdag kirándulásokról kaptunk színes, hangulatos tudósításokat. Útibeszámolóik alapján állítottuk össze írásunkat.

Klubkirándulás Mohácsra

Ez év július 21-én a Makói József Attila Művelődési Központ és Úttörőház, valamint a Makói Egészségügyi Klubközpont gyengénlátók Néprajzi, Népéleti Klubja, Rácz Sándor klubvezető és felesége irányításával kirándulást szervezett Mohácsra. A klubtagokon kívül vendégként részt vettek az utazáson Suti Lajos a vakok és gyengénlátók Csongrád megyei Szervezetének titkára. Továbbá a Makói Egészségügyi Klubközpont Hallássérültek és Mozgáskorlátozottak klubjainak küldöttei is.

Szegeden át vezetett az útjuk. Először Baján álltak meg, ahol megtekintették a Béke tér nevezetességeit és a Duna parot, valamint a Duna egyik holtágát, a Sugovicát. Ezúton tovább vitte őket az autóbusz a Gemeneci erdő mellett, ekkor már a Dunántúlon jártak. Nagy örömmükre Mohács főterén már várta őket régi kedves ismerősük Szűcs Péter, az állami gazdaság nyugdíjas dolgozója, aki gazdag programot szervezett számukra a városban. Harsányi László erdészeti nyugdíjas, hivatásos idegenvezető kalauzolta a kirándulókat. Mohács nevezetességeivel ismerkedtek. Meghatottan tisztelegtek a Mohácsi Tör-

téneti Emlékhelyen, a gyászos 1526-os csatavesztés területén. Ezután a csodálatosan szép görögkeleti templomot tekintették meg. Majd felkeresték a csatavesztés 400. évfordulójára épült fogadalmi templomot. E római katolikus templom építéséhez, jelképesen hazánk minden helysége küldött egy maréknyi földet. Elmentek a több nemzetiségű város múzeumába, ahol a honismereti kiállítást nézték meg. Voltak a török kávézóban is, amely török mintára van kialakítva.

A szép kirándulásért köszönet illeti Szabó Lajost, az említett makói művelődési intézmény igazgatóját és mindazokat, akik valamilyen formában hozzájárultak a klubkirándulás sikeréhez.

Körutazás Pannóniában

Szövetségünk Csongrád megyei Szervezetének vezetősége Suti Lajos titkár és Akkermanné Kelemen Mária szervező vezetésével augusztus 10–12 között háromnapos kirándulást rendezett a Dunántúlra. A kirándulók idegenvezetője a hosszú úton dr. Roziál László volt. Először Decs községben, a Sárköz központjában álltak meg. Ott megnézték a tájházat, ahol a környék népének régi használati eszközeit, tárgyait, népviseleti remekeit csodálhatták meg. A látogatók hosszasan elidőztek az izlésesen berendezett tájházban.

Innen tovább indult autóbuszuk Szekszárdra, Garay János és Babits Mihály szülővárosában jobbra-balra tekintettek a résztvevők, gyönyörködtek szépségeiben, látnivalóiban. Majd a Balaton déli partján haladtak, ahol felejthetetlen látványt nyújtottak a tájak, a települések. Keszthelyen ebéd után a már részben helyre állított Festetics kastélyt, majd Goldmark Károly szülőházát keresték fel. Ezután Zalaegerszegre utaztak. Ott megnézték a szabadtéri néprajzi múzeumot, amelyben a különböző tájakra jellemző épületekben rendezési tárgyak, használati eszközök őrzik a múlt emlékét.

A kirándulók szálláshelye a Zalaegerszeghez közel lévő Egervári várkastélyban volt.

A második napon a Göcsejben kezdték az utazást, majd az Őrségbe mentek. Ezeken a tájakon bőven akadt látnivaló. A természet utánozhatatlan varázsát és szépségét megkoronázta a szentgotthárdi neobarokk stílusú cisztercita templom. Hasonlóan csodálnivaló remek volt a novai barokk, valamint a jáki román stílusú templom is. Ezen a napon Nemesmedves községbe, az utolsóként felszabadult magyar településre látogattak el, ahol az emlékművet keresték fel.

A harmadik napon a hazafelé vezető úton az idén várossá nyilvánította Sümeg nevezetességei közül a várat, Kisfaludy Sándor szülőházát s

a ferences templomot nézték meg.. Ezután a Balatonfelvidéken vezetett útjuk. Ebéd után Veszprémmel séta során ismerkedtek.

A várhegyre felkapaszkodva ódon házak, falmaradványok és romok között a monumentális püspöki templomot csodálták meg. A kirándulók a szépségek betetézéseként megcsodálhatták a lemenő nap sugarait a Balaton tükrén. Majd robogtak tovább, Dunaföldvárnál vettek búcsút a csodálatosan szép Pannon tájaktól. A késő esti órákban értek haza a hosszú útról.

Végezetül köszönetet mondtak mindazoknak akik e felejtetetlen kirándulást lehetővé tették számukra.

Sárospataki kirándulás

Szövetségünk Borsod megyei Szervezete augusztus 11-re kirándulást szervezett e régi tör-

ténelmi és műemlékekben egyaránt gazdag helyre. A résztvevők reggel 7 óra után jó hangulatban autóbusszal indultak újukra. Útközben dr. Kiss László, a megyei szervezet titkára ismertette a napi programot. Sárospatakon a műemlék templomot és a Rákóczi várat nézték meg. A felkeresett helyeken a megyei szervezet adminisztrátora tartott ismertetőt a lánivalókról. A látogatások után ebéd következett a Borostyán vendéglőben. A délután nagy részét a strandolás töltötte ki. Ezután Tokajba tettek egy kis kitérőt, ahol a Tavernában elbeszélgettek, értékelték a kirándulást. Egy szép nap emlékével, jó kedvvel érkeztek meg Miskolcra.

A makói és Csongrád megyei beszámoló Szabó István, a borsodi tudósítás Péter István írásai alapján készült.

ni a nevelő-oktató munka új eredményeiről, az úttörőcsapat színes programjairól, a tanulók pályaválasztási sikereiről, vagy e téren jelentkező gondjairól stb.

Az új tanévben már 170 tanulója van az iskolának. Az úttörőévre tanulóink legjobbjai háromnapos örsvezetőképző tanfolyam kertében készültek fel, még júniusban. Ezekben az úttörőnapokon nemcsak tanultak a pajtások, hanem vidám játékok, tábortúzi műsor, kirándulás, meghitt beszélgetések tették színessé, élvezetessé a programot. A tábor sikerét az is bizonyítja, hogy a résztvevők örömmel vállaltak e tanévben örsvezetői és más tisztségviselői feladatokat.

Az új tanév első nagy eseménye a Fegyveres Erők Napja tiszteletére rendezett akadályverseny volt. A nehéz próbák az 1848—49-es forradalom és szabadságharc eseményeit állították a középpontba, sok gyakorlati jellegű, kalandos feladat egészítette ki az elméleti tudnivalókat. Az alsó tagozaton a 4/a osztályos „Fekete tulipán” örs győzött, míg a felső tagozaton a 7. osztályosok „Ibolya” és a 6. osztályosok „Karinthy” örsze végzett holtversenyben az első helyen.

Reméljük, hogy híradásainkat a Vakok Világa olvasói szívesen fogadják majd. Az érdeklődő kérdésekre is készséggel válaszol: „A Miskolci útról jelentjük”.

Hódi Mariann

A Miskolci útról jelentjük

1982-ben a XIV. kerületi Miskolci úti új épületbe költözött Gyengénlátók Általános Iskolájáról és Nevelőotthonáról már két ízben volt szó e lap hasábjain. Az 1982. évfolyam 11—12. számában Kovács Csongor igazgató ismertette az iskola történetét, célját, feladatait, s adott betekintést az intézetben folyó munkába. Az 1983. évi

9—10. számban Kis János szólt arról, hogy a gyengénlátók iskolája adott otthont 1983. augusztusában a Vak Eszperantisták Nemzetközi Kongresszusának.

Az 1984/85-ös tanévtől a budapesti gyengénlátók iskolájának életéről rendszeresen adunk majd tájékoztatást. Szeretnénk időről-időre beszámol-

A hihetetlen ember...

Hihetetlen amit mond, amit csinál, s ahogyan él Vecsésen Kővári Ádám, pedig magam is hallottam szavát, láttam keze munkáját, s egyáltalán tapasztalhattam, hogy ki is ő valójában?!... Egy egyszerű, de nagyszerű ember! Ember, a szó hétköznapi és nemes értelmében, ugyanakkor a vecsésiek szemében egy különös valaki, aki nem lát, mégis ugyanúgy dolgozik a földeken, mint a többi gazdálkodó. Vezeti az ekekapát magaután húzó lovat, míg az eke szarvát a felesége tartja, kapál éles szerszámmal, s finom ujjai tapintásával hihetetlen gyorsasággal és biztonsággal különbözteti meg a kultúrnövényt a gatzól, s már kapkodja is ki tövestül a haszon-talan gyomot.

Egészséges, nem eltúlzott büszkeséggel mutatja egyedül általa betölthető birodalmát, a kis kamrával, ahol a pengeéles késekkel tűzdelt szecs-kavágógép áll. Évekig dolgozott vele, s ha meghibásodott, vagy eltömődött, maga javította, pucolta ki, mégpedig úgy, hogy ujjai nem őrzik a félelmetes pengék élének nyomát. A következő kis helyiségben a szintén villanymotorral hajtott daráló pihen most munka nélkül. Nagyon modern: levegő szippantja a darát a ciklonba, ahol leülepszik az aprított szem a porral együtt, s így zárt rendszerben kerül a jászág élélme a zsákba. Maga javítja ezt is, akár a fészterben álló, 25—30 mázsát is elbíró lovas-kocsi gumikerekeinek csapágyait, ha zsírozni kell. Egyedül

szerelemmel ki, s rakja vissza eddig még hibátlanul. Zsuzsi, a szép fehér, jól táplált kanca nincs agyonhajszolva az egy hold háztájival és a kerti munkával. Vigyáz is rá Ádám bácsi, ő eteti, cseréli alola az almot, s tisztogatja is, a jászág meghálálja a gondos bánásmódot.

Hát elsősorban ez mind az, ami hihetetlen a vecsésiek, s az arra tévedő idegen számára is, hiszen Kővári Ádám nem lát!

1923-ban született Vecsésen. A hatodik elemiig jutott el, amikor 13 éves korában gyulladás következtében elvesztette látását. Akkor kezdett foglalkozni a zenével, de a továbbiakat mondja el ő maga, saját szavaival...

— Szüleim vettek nekem egy kis tangóharmonikát, s szorgalmasan gyakorolgattam rajta. A zenét iskolában 1936-ban kezdtem el tanulni, s három évvel később egy komolyabb tangóharmonikát kaptam szüleimtől. Negyvenben zongorán kezdtem tanulni Bocskai Imrénél, aki szintén a szövetség tagja, zeneszerző és zongoraművész. Nála tanultam meg a zenei előkészítő három évének anyagát. Éppen a vizsgára készültem, amikor közbeszóltak a bombázások. Abbamaradt az oktatás, nem tudtam letenni a vizsgákat, pedig már vártak Kassán a zeneakadémián. Orgonistának tanultam volna, de Vecsésen laktam, Budapestre jártam tanulni, mesterem és tanítóm Bocskai Imre, a Pipa utca 4-ben lakott, s hát ekkora utat azokban a veszélyes időkben nem tehettem meg. A

háború miatt teljesen elszakadtam tanáromtól.

— A nehézségek ellenére 1940-től 43-ig a Homérosz Zenekarban játszottam. Akkoriban Berindán László volt a kar-nagy. Velük együtt játszottam három évet, de ezt a közös muzsikálást is abba kellett hagyni a bombázások miatt. A front után már nem tudtam velük együtt zenélni, mert szétszóródtunk a nagybetűs életben.

— Fordulópont volt az életben amikor 45-ben megnősültem, s ekkor kezdtem el a gazdálkodást feleségemmel. Azóta felnőtt már a lányunk és a fiúnk, már unokáink is vannak, a fiú unoka már iparitanuló.

— Mivel, hogyan indultak abban a nehéz időben?

— A szüleimtől kaptunk néhány hold földet, együtt műveltük meg, úgy, hogy én is bese-gítettem, amit tudtam, gyomláltam, kapáltam, lovat vezettem. Aztán feleségem 1960-ban belépett a termelészövetkezetbe, kapott egy hold háztájit, most azon és a kertben gazdálkodik, főleg zöldségféléket, burgonyát, meg az állatoknak kukoricát termelünk, van egy kis konyhakert.

A nekem kényesnek tűnő kérdést nem lehetett kikerülni, Ádám bácsi azonban ráérez, s könnyed természetességgel folytatja megszakadt beszélgetésünket.

— Feleségem nem félt vak emberhez hozzá menni. Szeret-tük egymást, én pedig mindig járt az elején megmondtam neki, hogy nem ígérek csillagos eget, nem fűrösztöm tejben-vajban, de ahol tudok, mindig segítek

a munkában. Ő a mezőgazdaságban nőtt fel, értett a földhöz, az állatokhoz. Én meg egy 5—6 tagú zenekart alakítottam, s szépen kerestem a muzsikával. Szerethették a zenénket a DIVSZ és a MADISZ fiataljai, mert a felettes szervektől oklevelet is kaptam munkám elismeréséül!

Majd Kővári Ádám bemutatva otthonát, s benne családját. Elmondta, hogy maga a ház egy hosszú parasztház volt, a háborúban hat akna találattól romba dőlt az eleje. Az idők folyamán olyan szépen kiépítették, hogy lányának és családjának jut benne hely két nagyszobára, gyermek-, fürdő- és előszobára, kamrára. Az ő konyhájához, ahol akkor beszélgettünk, tartozik még két szoba, lambériával borított hosszú veranda, s annak végében egy közös konyha, ahol napközben tartózkodni, sütni, főzni szoktak.

Közben tudom meg, hogy éppen lakodalomba készül menni zenélni házigazdám. Természetes, hogy elkísértem ebéd után „munkahelyére” Ádám bácsit, hogy lássam, s halljam, mit tud ujjáival kicsalni a harmonikából?

Végül a szép ház egyik szobájában telepedtünk le kényelmes fotelokban a fiatal vővel, zenét hallgattunk, majd csodálatos nagyapjáról mesélt, aki majdnem 100 éves korában halt meg, hangját magnószalag is őrizi, de főképp a szerető emlékezet. A néhai nagypapa kedves, neveltető meséket, történeteket hagyott hátra örökül, a régi paraszti világ hangulatát eleveníti föl a mai fiatalok okulására. Talán érdemes lesz valamikor összeállítanom egy kis csokrot ezekből a régi, bűbajos történetekből...

Aszódi László Antal

Tóth Mária

200 éves a Haüy-i Intézet

A világ első vaknevelő intézetének megalapítója, Valentin Haüy 1745. november 13-án született.

Polgári, haladó szellemű családból származott. Már fiatal korában felfigyelt egy 12 éves vak kislány zongorajátékára, s ebből azt a következtetést vonta le, hogy a vakok is taníthatók. Későbbiek során megfigyelte, hogy a vakok az ércpénzeket tapintás útján kitűnően felismerik. Ez érlelte meg benne azt a gondolatot, hogy a domború betűk, illetve számok kitapinthatóságával a vakok olvasásra való tanítása lehetővé válik. Ezzel megszületett a vakok oktatásának gondolata.

Haüy tudta, hogy az intézményesített oktatás előfeltétele

ÉRTESÍTÉS

Értesítjük tagtársainkat, hogy a Néphadsereg Térképészeti Intézete és a Thermoplasztika Műanyagfeldolgozó Ipari Szövetkezet áldozatos társadalmi munkája eredményeként elkészültek azok a térképek, melyek Budapest gyalogos aluljáróit ábrázolják. A térképcsomag 10 reliefet tartalmaz.

Az első lap a jelmagyarázat, a további az itt alább felsorolt aluljárókat mutatja be: Deák tér, Él-munkás tér, Déli-Pályaudvar, Kálvin tér, Baross tér, Őrs vezér tér, Emke, Astória, Batthyány tér, Ferenc krt; Nagyvárad tér, Népliget, Felszabadulás tér.

A Flórián tér, Marx tér, Békásmegyér — HÉV-állomás és Árpád-híd pesti hidfője aluljáró rendszerének térképe a későbbiekben ké-

szül el. A térképcsomagból megyei szervezeteink, a Vakvezető Kutya-képző Iskola, a Braille-könyvtár és a Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportja meghatározott mennyiséget kap. A Vakok Általános Iskolájának és Nevelőotthonának 100 csomagot juttatunk. Jelenleg 280 csomag áll a tagság rendelkezésére.

A közeli tervek között szerepel Budapest több részről álló térképének elkészítése, valamint Magyarország vasúti térképének kiadása.

Bizunk abban, hogy a relifekkel tagtársaink tájékozódását nagymértékben elősegíthetjük!

A térképek a Budapesti- és Pest megyei Szervezet irodájában vásárolhatók meg. Egy sorozat ára 100 Ft.

Gerdélics Ferenc

Felhívás!

Felhívjuk valamennyi németül tudó kedves tagtársunk figyelmét, hogy szövetségünk német nyelvklubot kíván indítani.

Minden érdeklődőt, aki gyakorlás céljából élni óhajt ezzel a lehetőséggel, szeretettel várunk.

Programtervünk:

beszédgyakorlás, különböző újságcikkek feldolgozása, ezek megbeszélése német nyelven. Érdeklődni lehet Paukovits Ferencnél

7.30-tól 12.30-ig és
13.30-tól 16 óráig

a 213-100-as telefonszámon.

a dombornyomásos tankönyv. Ezért behatóan tanulmányozta azokat az adatokat, melyeket ezen a téren elérhetett, s ezeken javításokat eszközölve egy tantervet készített „Plan general d'institution pour les enfants aveugles” címen. A sokszorosítás érdekében nyomdát is alapított. Tantervével az egész iskoláztatás kérdését akarta megoldani.

Ennek igazolására egy 12 éves vak fiút vett magához és a terv alapján rendszeresen tanítani kezdte. Miután meggyőződött az oktatás lehetőségéről, a párizsi tudományos társaság előtt egy értekezést tartott, melynek során tanítványa eredményeit is bemutatta.

Az esemény híre a befolyásos körökhöz is eljutott, ahol több támogatóra talált. Az Emberbaráti Társulat 1784-ben a vakok számára iskolát alapított, 12 gyermeket adva oktatásra Haüy-nek. Ezzel létrejött Franciaországban a világ első vakokat nevelő intézete. Az intézetet adományokból tartották fenn. 1785-ben Haüy már az Akadémia előtt vizsgáztatta tanítványait. 1788-ban már 50 tanítványa volt és 1790-ben már önálló hangversenyeket rendeztek Párizsban. A francia forradalom kitörésével az intézetet fenntartó gyűjtések leálltak, s ezért Haüy az államhoz fordult segítségért. A forradalmi kormány állandó helyet biztosított az intézmény számára. A siketnémákkal egyetemben a Celestinek zárdájában helyezték el őket. A konvent 1795. július 28-án törvény által szétválasztotta a vakok iskoláját a siketnémáktól és annak külön, önálló

épületet is biztosított. Elkészült az első szervezeti szabályzat is, mely az oktatás középpontjába a kézimunkát tette. Az ifjúság buzdítására a kiváló előmenetelt tanusító növendékeknek tekintélyes ösztöndíjat is adott az állam, amit az iskola befejeztével fizettek ki a kilépőknek. A megállapított szervezeti szabályzatban a vak növendékek felvételét 7—16 év közötti korban szabták meg. Az intézetben 5 éven túl nem maradhatott tanuló. Zenét az intézetben csak rendkívüli tárgyként tanítottak. A hangsúly az ipari képzésen volt. Először fordult elő a történelemben, hogy a vakok iskoláztatásának kérdését állami feladatnak tekintették, s ehhez biztosították az anyagi alapokat is.

A direktórium alatt a vakok oktatása terén tett intézkedések megamradtak annyi változtatással, hogy az oktatási időt 7, kivételesen 8 évre hosszabbították meg.

1800-ban a vakok tanintézetének életében hanyatlás következett be. Napóleon két rendeletet adott ki

— a vakok intézetét az elagott vakok ápolóintézetével kellett egyesíteni,

— a tanulók ösztöndíját megvonta.

Ezzel egyidejűleg elkoboztatta a vakok sajtóját is, nehogy azzal is visszaéljenek valamilyen módon.

Napóleon intézkedéseinek hatására Haüy elhagyja az intézetet és új iskolát alapít. Ebből az iskolából került ki Rodenbach, a belga vakok intézetének megalapítója.

Haüy munkásságának híre Franciaország határain is túljutott. 1806-ban meghívást kap Pétervárra, hogy ott egy vakok intézetét szervezzen. Pétervárról csak 1817-ben tér vissza Párizsba. Az intézettel mindenmű kapcsolata megszakadt. 1822. március 18-án hal meg Párizsban. Miután Haüy elhagyta az intézetet, az hanyatlásnak indult. Az intézet belső rendjének helyreállítása érdekében szükségesnek tartották egy új szabályzat elkészítését, mely irányelveiben megegyezik Haüy szabályzatával. Az intézet tantárgyai között ez alkalommal szerepel először a latin nyelv, amely nem volt mindenki számára kötelező.

1825-től az intézet ismét önálló egységként működik.

1825-ben megalakult a Vak Barátok Köre, melynek célkitűzése a rászoruló vakok hathatós segítése, anyagi és erkölcsi támogatása volt. A társaság még a megalakulás évében felvette Valentin Haüy nevét.

A Haüy Intézet Párizsban ma is működik, alapítójának nevét emléktábla őrzi az épület előcsarnokában.

Louis Braille 1819. február 13-án lépett be először az intézet kapuján, melyet akkor Vak Ifjak Királyi Intézetének neveztek. Először, mint diák, majd mint tanár élt e falak között haláláig.

Valentin Haüy nemes elképzelését, hogy írott szöveget és könyvet adjon a vakok kezébe, a zseniális tanítvány, Louis Braille az egységes pontírás rendszerének megalkotásával valósította meg.

KISS JÁNOS

Szauna és szolárium

Országszerte mindtöbb testkultúrát szolgáló intézmény létesül, ahol a kondicionáló felszerelések mellett általában szauna és szolárium is van. Ismerkedjünk meg velük, egészségügyi hasznukkal és veszélyeikkel.

A finnek gőzfürdője

A szauna gőzfürdő, a finnek kétezer év óta használt házi fürdője. A szauna levegője 60–80 °C hőmérsékletű és igen száraz, hiszen a relatív nedvességtartalma csak 10–30% között van. A gőzfürdők hőmérséklete viszont a 40 °C-t is alig éri el, mivel azonban relatív nedvességtartalma 60–70%, a hőérzet fokozottabb, mint a szaunában.

A szauna első helyisége az izzasztó, amelyben személyenként mintegy 3 m³ légtér van. Kályhával fűtik. Mivel a hő felé áramlik, a szaunázást az alsó padokon kell kezdeni. A forró padra száraz törülközőt terítenek. Mintegy 10 perc után megindul az izzadás, amit a bőr kefével történő dörzsölésével is (a finnek nyirfavesszővel csapkodják magukat) elősegíthetünk. Egyénenként változó időtartam után a meleg kellemetlenné válik: ilyenkor a szaunázó hidegvízű medencébe merül, vagy hideg vízzel zuhanyozik. Egy-egy szaunázáskor ezt 2–3 alkalommal ismételik, majd a meleg fáradt testet masszírozzák. A szaunázást feltétlenül

nyugodt pihenéssel kell befejezni kellemes hőmérsékleten, amelyen a fürdőző nem fázik, és melege sincs (nem izzad).

A szaunázás hatása elsősorban azon alapszik, hogy a szaunázó 1/2–1 liter folyadékot veszít, testének hőmérséklete 1–2 °C-t emelkedik és mintegy 2 óra múlva tér vissza az eredetire. E folyamatok hatására a bőrfelszín érhálózata kitér, a bőr kivörösödik. Az egészséges szívű és vérkeringésű ember számára — heti 1–2 alkalommal — nem jelent megterhelést. Rosszul tűrik azonban a szaunázást azok, akiknek magas a vérnyomásuk. Ezt akár figyelmeztető jelnek is felfoghatjuk: ha valaki úgy tudja, hogy teljesen egészséges, és nehezen bírja a szaunázást, jól teszi, ha sürgősen kivizsgáltatja magát.

A szaunázás lehet ugyan egyes mozgásszervi betegségek gyógyszeres kezelésének kiegészítője, de elsősorban a szervezet edzését, ezzel a betegségek megelőzését szolgálja. Az előbbi esetben csak orvosi rendelet (felügyelet) alapján érdemes szaunázni, viszont edzésként — egészségesen — enélkül is szaunázhatunk. A váltakozó hő- majd hideghatás a bőrnek „tornáztatását” jól szolgálja: a rendszeres szaunázók jobban védettek a megfázásos eredetű felső léguti hurutokkal szemben. Ezért idült hőrhurutnál is előírhat az orvos — ha kizáró ok nincs — szauna kezelést.

Ki és mikor szaunázzon

Semmiképpen ne menjen szaunába az, aki lázas, terhes, éppen menstruál, vizérgyulladás van, a veséje, mája nem működik tökéletesen, vagy gyulladással megbetegedésben szenved.

Mivel a szaunázás ellenjavallatai ennél sokkal szélesebb körűek, tulajdonképpen az a helyes, ha előbb az orvosával beszél meg a dolgot az, aki szaunázásra határozta el magát.

Edzésről lévén szó, nem szabad a fokozatosságot szem elől téveszteni. A szaunázás akkor használ, ha utána jól érzi magát az ember, szinte úgy, mint ha újjá született volna. Nincs értelmű forró levegőjű kabinban szenvedni csak azért, hogy a testsúly csökkenjen. A szauna nem alkalmas fogyókúrázásra, mert a testsúly csak átmenetileg csökken, a kiizadt víz nagyon gyorsan pótlódik.

A bőr kipirul és leburnul

A szolárium szó a nap latin nevéből (sol) származik: lényegében a napfürdőzést utánozó, pótló kezelés.

A szoláriumokban a fő hatást az ultraibolya sugárzás biztosítja. Hatására a bőr kipirul és leburnul. A bőrpír a kezelés után néhány óra múlva már kifejlődik, attól függően, hogy milyen erős a fényforrás, meddig és milyen távolságról történt a besugárzás, (a hatás erőssége a távolság négyzetével nő, illetve csökken). A sugarak hatására a szervezetben lévő elővitaminból D2 és D3 vitamin keletkezik. A besugárzás elősegítheti a vörösvérsejtek számá-

nak növekedését és haemoglobin tartalmának gyarapodását. Megerősödhet a szervezet védekező képessége a kórokozókkal szemben.

Tulajdonképpen régóta ismert kvarcfénykezelésről van szó, azzal a különbséggel, hogy a jó szolárium minden oldalról egyszerre ad sugárzást. A szoláriumokban emellett infravörös lámpákat is el szoktak helyezni, amelyek meleg érzetet keltő, zömmel vörösön inneni sugarakat bocsátanak ki. Azt sem árt tudni, hogyha a lebar-nulás már kialakult, akkor a további sugárkezelés eredménytelen, hatástalan; így felesleges is.

Az ultraibolyasugárzás hatása az egyéni érzékenységtől is függ. Vannak ugyan általános szabályok, de ezek nem mindig törvényszerűek. Így például az, hogy a nők érzékenyebbek, a menstruáció első napjaiban, valamint terhességkor.

Általában a fehérbőrű, vörös és szőke hajú személyek is érzékenyebbek, mint a barna vagy fekete hajúak.

Szolárium illetve higanykvarcfény-kezelést orvosi előírásra is alkalmaznak, különféle megbetegedésekben gége- és garathurut, bronchitis stb. esetén. Az egészségügyi intézményekben végzett kezeléseknél nem mindig sugározzák be az egész testet, de ha igen, az arcot többnyire letakarják.

Nem olcsó mulatság

Akit tehát elsősorban kozmetikai szempontok vezetnek, hogy télen, koratavasszal is egészséges, lesült színe legyen,

az a testkultúrát ápoló szalokban érheti ezt el.

A szolárium használatáért alkalmanként 30—40 Ft-ot kérnek: Ha a szaunázással kombi-

nálják, úgy 50—60 Ft körüli az ár. Mivel a szolgáltatás szabad-
áras, ennél többet is kérhetnek. A testkultúra szalonnok többségében bérleti rendszer is van.

NŐK RÉSZÉRE

Versenyben a szépségünkért

Sok az újdonság a hazai kozmetikai iparban, elismert nagy cégek és az ismeretlenből most felbukkant vállalkozások kínálják portékájukat. Versenyben a szépségünkért — és a pénzünkért. Íme az idei BNV újdonságai.

15 éve gyártja a Kőbányai Gyógyszerárugyár a Fabulon termékcsaládot. Piackutatásuk feltárta, hogy a lábápolás elhanyagolt terület. „A lába miatt ne fájjon a feje” hirdeti most a plakát a négyféle Pédi-Relax krémsorozatot. Francia licenc alapján készülnek a krémek: lábizzadásgátló, lábpihentető, bőrkeményedés elleni (mely bőrradírként működik) és bőrpuhító. A készítmények kiegészítik és fokozzák egymás hatását. Elég ha egy uszodában körülnéz az ember, látható, hogy mennyire szükséges, hogy tudatosuljon: a lábápolás a testkultúra része. BNV nagydíjat kapott a Tini-sorozat, melyhez most új termék tartozik: a Tini-sampon. A zsíros haj ápolására szolgál, gyulladáscsökkentő, és antiszeptikus hatású. Őszel megjelenik az üzletekben is. A Fabulon család előkelő új tagja a Fabulissimo arcápoló sorozat. Ránctalanító, regeneráló, bőrfiatalító kozmetikum. Mint azt dr. Ránki Lászlóné, a gyár

kozmetikai ágának vezetője elmondta, alapos klinikai munka, műszeres hatékonyságmérés előzte meg a gyártást. Minden egyes komponenst külön-külön és együtt is megvizsgáltak, nem okoz-e allergiát. Újdonság az ampulláns adagolás, hasonlót eddig csak drágán importáltak nyugatról. A kozmetológia újabb meghatározás szerint: A: vízhiányos és B: víz- és zsírhiányos bőrt különböztetünk meg. Így aztán kétféle ampullába töltött kezelőanyagot és kétféle krémet fejlesztenek ki: a hidroaktív kúra az A, a vitalizáló kúra pedig a B típusú bőrkezelésére való. A vitaminingazdag hatóanyagok része a jojoba (ejtsd: hohoba) olaj, mely gyorsan felszívódik, s elősegíti a többi hatóanyag felszívódását is. Az ampullákat otthon is használhatjuk. A kétfajta Fabulissimo krém karácsony előtt kerül piacra. A szép csomagolások, tégelyek továbbra is igényes formatervezésről vallanak (Nagy Alexandra és Matkó Katalin munkái).

A „Helia D” — Biogal Gyógyszergyár és az Innovációs Alap által alapított Heli Társaság terméke 1982 telén indult a siker útjára, a karácsonyi vásár két hete alatt 115 ezer tégelyt adtak el. A siker töretlen, most

NŐK RÉSZÉRE

nagydíjat kapott a Helia arctej és a testápoló. Úgy látszik a napraforgószár még mindig rejteget kihasználható lehetőségeket, de megjelent egy másik természetes anyag is, a propolisz van a testápolóban. Gondoltak a férfiakra is, a „Helia for men” az ő ráncaikat hivatott eltüntetni. (Kérem ne csodálkozzanak ezen a sok idegen kifejezésen, a kozmetikában nehezen megy a magyarítás).

Az elektrokozmetikai ampulát elsősorban iontoforézis kezelésekre, illetve hagyományos hidratáló-regeneráló masszázshoz ajánlotta a kozmetikus. (Iontoforézis a bőr ionizálását jelenti egyenletes galvánáram segítségével. A galvánáramnak az a tulajdonsága, hogy bármilyen, ionokra szakadni képes anyagot átjuttat a bőrön és ennek segítségével mélyre lehet juttatni a bőrt tápláló anyagokat.) Egy fontos apróság, amire a kozmetikus hívta fel a figyelmet: a krémek használati utasításaiban szerepel a mondat — tiszta nedves bőrre vigyük fel vizes kézzel... Sokan ezt a gyakorlatban úgy csinálják, hogy bevizezik az arcot és vizes kézzel nyúlnak a tégelybe. Helytelen, mert így a vízzel baktériumokat viszünk a krém felületére, hamarabb penészedik meg az üveg tartalma. A tégelybe tiszta és száraz kézzel nyúljunk! A „Helia D” termékek csomagolása méltán kapott idén tavasszal formatervezési díjat (a tervező Kövesdi János).

Az élő természet a kozmetikában továbbra is kiapadhatatlan forrás. A Caola kiállításán láttuk a Hemovit kozmetikai

sorozatot, melyekhez a Lukács fürdő gyógyvizét használták fel. Herbaderm néven, többféle Harbaderm néven, többféle bőrtípusra (sajnos a csomagolás még kiforratlan). Fürjtojást használnak a Thetis készítményekhez. Izgalmas új ötlet az algából készült krémpakolás, a Scenia termékcsalád — egy vegyész, biológus és kozmetikus szabadalma, máris nagy érdeklődést keltett.

Szépségápolási fronton tartós siker akkor várható, ha elébe mennek a vevő igényének. Ez történt a „Helia D” esetében

is. Most már sikerült betörni az amerikai piacra is, Elke Sommer színésznő reklámozza, aki egy magyarországi filmforgatás alatt ismerkedett meg a krémmel. Fabulonék nem restek, ők is kedvező ajánlatot kaptak a nyugati piacról.

Mindezeket látva, hallva az jutott eszembe: megtörténhet, hogy a bűvös kocka után most a kozmetikában sikerül hatot dobnunk?

(A cikk a „Nők Lapja” 1984. szeptember 29-i számában jelent meg, írója Monspart Éva).

Két hét a vakvezető kutyaképző iskolában

Akik már kaptak vakvezető kutyát, azok pontosan tudják, hogy mit takar a címben szereplő két hét. Nem egyebet, mint az úgynevezett összeszoktatási időt, ami azt a célt szolgálja, hogy az iskola által már kiképzett kutya és a kiválasztott leendő gazda közelebbről is megismerjék egymást.

Hogy is zajlik ezen ismerkedés?

E kis cikk ezekről szeretne mesélni olvasóinak.

Miután a vakvezető kutyát igénylő adatlap eljutott az illetékesekhez — VGYOSZ, Vakvezető Kutyaképző Iskola — és azok elbírálták, egyszer csak elérkezik az az idő, amikor a leendő kutyatulajdonos értesítést kap: a jövődöbéli gazda keresse fel az iskolát Csepelen és ismerkedjék meg kiszemelt négylábú segítőtársával.

A szakemberek éles szemmel figyelik az első találkozást és az

első lépéseket. Az adatlap kérdéseire maga az igénylő válaszol és néhány jellemző személyi tulajdonságait jelöli meg. Így többek között válaszol arra, hogy milyen a járása — gyors, lassú —, milyen a temperameta — indulatos, nyugodt, stb — és ezek figyelembevételével választanak melléjük megfelelő típusú kutyát. Először mindez papíron történik meg, majd az első csepeli látogatás igazolhatja vagy cáfolhatja az elméleti összepárosítás helyességét vagy hibáját.

Amikor az összeválasztás helyessége igazolódni látszott, akkor kezdődik el a kéthetes összeszoktatási időszak. Ez minden igénylő részére kötelező, hiszen a második hét végén a kutyával együtt vizsgáznuk is kell annak érdekében, hogy megfeleljen-e majd a közlekedésbiztonsági előírásoknak, valamint, hogy kutya és gazda

kölcsönösen elfogadták-e egymást társul.

Vidékiek részére szállást adnak kétágyas, zuhanyozós szobákban. Az ottlakás kényelmét szolgálja a rádió, a televízió, a magnetofon mellett az is, hogy konyhai felszerelés is rendelkezésre áll. Nem kell otthonról ilyen eszközöket magukkal hozniuk.

Az étkezés költségeit azonban mindenkinek magának kell fedeznie. Aki nem kíván főzni, a közelben több olyan vendéglőt is talál, ahol aránylag olcsón és jól étkezhet. A reggeli bevásárlásban az iskola dolgozói szívesen segítenek.

Arra is van mód, ha ezt időben előre jelzik, hogy látó kísérő is az iskolában töltsen két hetet.

A budapestiek naponta kijárnak, s addig maradnak kint kutyájukkal, ameddig csak akarnak.

A cukorbetegnek figyelmét szeretnénk felhívni arra, hogy az insulin beadásáról és a diétáról, annak pontos betartásáról maguknak kell gondoskodniuk, hiszen a személyzet ezért nem vállalhat felelősséget.

A két hét során az iskola dolgozói ügyeleti rendszerben állandóan az összeszoktatáson résztvevők mellett vannak.

Már az első éjszakát egy szobában tölti gazda és kutyája, s ez mindvégig így van.

Ez lelkileg igen fontos mindkettőjük számára.

Sokan a régebbi kutyások közül elmondhatnák, hogy ezek az első napok a kutyával valóban olyanok, mint amikor hazaviszik az újszülöttet a kórházból; teljes és állandó odafi-

gyelésre van szükség. Azután jönnek az első meglepetések: a kutya reggel ébreszti gazdáját és közli, hogy „folyóügyei” vannak.

A reggeli befejeztével megkezdődik a délelőtti munka. A gazda, a kutya és a kiképző elindulnak. Először csak a közeli, egyenesebb utakon, majd napról napra messzebbre. Sőt már nemcsak gyalog, hanem autóbusszal is. Azután nehezebb terepek következnek: zeb-rák, útkeresztezések, a csepe-li piac és az áruház, stb. A gazda napról napra nagyobb biztonsággal lépked és a kutya pedig egyre határozottabban vezet. Már nem fordul vissza a kiképzője felé és gazdája egyetlen hívó szavára ott terem. A délelőtti kemény munkát az ebéd és a pihenés követi. Délután pedig előkerülnek a fegyelmező gyakorlatok. Egy vak vezető kutyának ugyanis mindig és minden körülmények között fegyelmezetten kell viselkednie. A fegyelmező gyakorlatokhoz tartozik a kutya behívása, az ülj, állj, feküdj parancsszavakra történő azonnali engedelmeskedése, ill. a csak pórázon való láb melletti jövedele. Ezen gyakorlatok kö-zepette igen gyakran elmondják a kiképzők, hogy a kutya fegyelmezettsége kizárólag az embertől függ és hogy a következetesség létfontosságú. Gondoljunk csak arra, hogy ha például rendszeresen megengedjük a kutyának, hogy feküdj parancsszavunkra csak leüljön. Így hamarosan kioltjuk belőle azt, hogy a feküdj parancsszavunknak engedelmeskedjék, és akkor bizony azt fogja tenni,

amit ő jónak lát, nem pedig azt, amit az ember követel tőle. Ezért elengedhetetlen tehát, hogy minden esetben, amikor a kutya hibázik, akár a fegyelem-ben, akár a vezetésben, a hiba mértékének megfelelően büntessük.

Gyakran megtörténik, hogy még délután is kimennek gyakorolni. Ha erre nem is kerül sor, akkor is hasznos együttléte van kutyának és gazdának. Ide sorolható pl. azt is, hogy a gazda minden nap lekeféli a kutya bundáját, tőle kapja már az ételt és a vizet. Ez megint csak lényeges érzelmi szempontból, mert a kutyában tudatosul, hogy ki az, aki gondját viseli, ki a gazdája.

A legáltalánosabban az jellemző, hogy egy-egy összeszoktatáson három vak gazda van jelen, s minden kiképzőre jut egy ember.

Igen jó szolgálatot tesz az összeszoktatásnak az is, hogy a régebben kutyával közlekedők közül páran kilátogatnak az iskolába és találkoznak, beszélgetnek az újakkal. A sok-sok személyes élmény és tapasztalat, a jó tanács sok segítséget adhat az újaknak. A két hét igen gyorsan elszalad, jó hangulat, munkakedv jellemzi.

Az összeszoktatási idő záróakordja a vizsga. Ekkor a kutya a gazdájával több szakember előtt vizsgázik, a már be-gyakorolt, tehát nem ismeretlen útvonalon. Természetesen jelen van a kiképző is. A vizsga nem lehetlent követel, mindössze arról akar meggyő-ződni, hogy a két hét során kutyája és gazdája kölcsönösen elfogadták egymást és együttesen

A tanár, a masször, a telefonos... és a többiek

Nem a régi, ismert sláger szövegének átiratáról van szó, hanem a legutóbbi kéthetes összeszerelési időszak résztvevőiről.

Hárman vidékről érkeztek, s elfoglalták helyüket a csepeli Vakvezető Kutyaképző Iskola kényelmes, jól felszerelt szobáiban. Egyikük pedig, a negyedik, budapesti volt. Ő naponta kijárt.

Megismerkedtek az iskolával, annak dolgozóival és munkájukkal, valamint a főszereplőkkel: a kutyákkal.

Kezdeti félszességük napról-napra oldódott, s egyre többet beszélgettek egymással is és az iskola dolgozóival is. No meg a látogatókkal: Törőcsik Palival,

(Folytatás a 13. oldalról.)

is elsajátították a biztonságos közlekedés alapjait.

A sikeres vizsga után még három nap következik, amikor a kiképző a gazda lakóhelyére jár ki, ill. vidékiek esetében leutazik és a legfontosabb útvonalat — általában a lakóhely és a munkahely közötti utat — tanulják be. A három nap eltelté után pedig megkezdődik az igazi nagy munka, kettesben a kutyával elindulni és megtanulni jól közlekedni és jó helyre megérkezni.

Az iskola eddigi tapasztalatai és eredményei azt igazolják, hogy a kutyák jól betöltik vakvezetői hivatásukat és komoly segítői rászoruló gazdáiknak.

Bartha Zsuzsanna

egy összeszerelési időben Kordai Antival. Azokkal a régebbi kutyásokkal, akik rendszeresen kijárnak, hogy megismerkedjenek az újakkal és hogy hasznos jó tanácsokkal lássák el a jövőben kutyával közlekedőket. Beszélgettek, no nem arról, hogy milyen szomorú az életük, mivel nem látnak, hanem munkájukról, életükről, örömeikről, s az újabb tervekről. Amióta ugyanis megkapták az értesítést, hogy jöhetnek a kutyájukért nagy sétákról, kirándulásokról álmodnak.

A fárasztó, komoly napi munka után jól estek ezek a beszélgetések, kellemes kapcsolódással jártak együtt.

Egyszer aztán szóba került az is, hogy még főzni is tudnak. Nem volt ez kis dolog, mivel a négy résztvevő között csak egyikük volt háziasszony.

A szót tett követte, s be is kellett bizonyítaniuk hogy főzési tudományuk nemcsak papíron igaz.

És egy kellemes nyári este inycsiklandó illatok terjengtek az iskola fölött. Két bográcsban rotyogott a halászlé, mert verseny volt ez a javából. El kellett döntenem, hogy melyik recept az ízletesebb.

A „minőségi ellenőrzés” pedig azzal végződött, hogy egy csepp sem maradt a halászlévekből. Nem mondhatták, hogy a kutyának sem kellett, mivel nekik még kóstolóban sem maradt.

Aztán úgy folytatódott a dolog, mint egy romantikus re-

gényben: csillagos este, jókedv, énekszó.

Az összeszerelési időn résztvevő négy ember kitűnő példáját adta annak, hogy az ország különböző részeiből érkezett, különböző foglalkozású emberek hogyan találhatják meg egymással a baráti hangot egy kis időre is, mely mindegyikük számára egy új korszakot nyit meg.

Azután letelt a két hét, s a sikeres záróvizsga után mindenki hazautazott régi, megszokott környezetébe.

A Csepelen eltöltött napok azonban valamennyiünk számára emlékezetesek maradnak, s talán új emberi kapcsolatokat is adtak számukra.

Sok sikert kívánunk mindegyiküknek a vakvezető kutyával való közlekedésben!

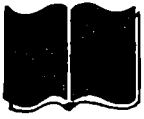
Bartha Zsuzsanna

Meghívó

1984. december 31-én 19 órai kezdettel műsoros, reggelig tartó „SZILVESZTERI BÁL”-t rendezünk Szövetségünk Székházában. A belépő díj 100 Ft, mely egy vacsorát is tartalmaz.

Jegyeket december 20-ig lehet vásárolni Köteles Györgynél. A kultúrált szórakozást igénylő tagtársainkat és hozzátartozóikat szeretettel várja a rendezőség.

JUHÁSZ IMRE

Óda a fényhez

(Az 1983. évi Irodalmi Pályázat
veres kategóriájában megosztott II.
díjjal jutalmazott versek)

Az éjszakák darabokra tört
foszlányait elúzi a fény...
Szívünk zeg-zugos utcáiban
csak a fény az egyetlen remény.
Ha pusztába tévedt vándorként
az éj sötétje borulna ránk;
utat mutat s célhoz vezethet
egy pislogó, halvány
gyertyaláng.

Az ember, ki fény nélkül
bolyong,
mindig úttalan utakon jár
csak...
Élete olyan, mint a virágé,
melyet sötét szobába zártak.
Szállni szeretne vad szelekbe,
nem láthat célt, de nő a vágya;
szeretne lenni maga a fény
és önmagának is csak árnya.

Sötét tenger fénybolyái közt
hajónk mindig biztos partot ér
Nélkülük csak sötét homályba
vész előttünk minden földi tér.

Tévelyegve, botladozva jár
kinek útját nem jelzi a fény,
Annak a ma tegnapot jelent
csak
s a holnap is csupán csak
remény.

Az embernek nem a gazdagság;
a fény jelenti az életet,
mely a gazdagnak is lehet átok
és a koldusnak is szép lehet.
A sötétben minden, ami szép
elveszíti bűvös varázsát...
A legszebb gyémánt mennyit
ér, ha
nem láthatjuk a csillogását?

Aki csak álmodik a fényről;
az az örök éjszakák rabja,
Neki mindegy, nappal vagy éj
van,
miért várna az virradatra?
Ki fényben él, annak az est is
már egy homályba tűnő
remény,
míg a sötétben tévelygőnek
elég lenne egy sugárnyi fény.

A fény az élet, a fény éltet
egyformán embert és virágot...
Azt is, akit elvakít a fény,
s azt is, aki fényt sosem
látott.

A tavasznak el kell jönnie
Ha a fény a rügyekre
rátapadt.
A nappalt a fény teremti meg
és a fény szüli az árnyakat.

Fénytől lesz a szivárvány
színes...
A fák lombja fénytől üdezöld.
A virág a fénytől illatos
s a fénytől lesz termékeny a
föld.

A fény olyan kincs, mely
egymaga
túlnőhet minden földi vágyat;
Nekem olyan szent erő a fény,
mint hívőnek a bűnbocsánat.

A fény az úr a mindenségen;
A gazdagság csak hazug
álom...
Nem cserélném el semmi
pénzért;
mammon helyett a fényt
imádom.

Ha az éjre közelg a hajnal,
úgy várom, mint egy hű
szeretőt;
hátat fordítok a sötétnek
s letérdepelek a fény előtt.

VAK SZERZŐK ELBESZÉLÉSEI

SZONDA KLÁRA

Züllés

Az 1983. évi irodalmi pályázat próza kategóriájában
III. díjjal kitüntetett novella)

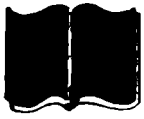
— Na, srácok, itt leülhetünk, jó hűvös van
ez alatt a nagy tölgyfa alatt, meg innen mesz-
szire ellátni. És most már megkajáljuk ezt a
finom csokit. Ülj le már te is, Gubacs! Mit
ácsorogsz itt?

— Én már inkább mennék hazafelé! Lassan
már elmúlik a délután, és elég messzire elbók-
láztunk a falutól!

— És akkor mi van? Nem kapsz talán va-
csorát, vagy megvernek, ha nem leszel otthon
naplemente előtt?

— Dehogy vernek! Engem nem vernek! Ná-
lunk az nem divat. Csak édesanyám szereti, ha
együtt vacsorázunk!

— Hogy oda ne rohanjak! Együtt vacsoráz-
ni? Az nálunk ritkán volt, vett mindenki, mi-
kor eszébe jutott! Na, persze, ha volt mit!
Anyám meg nem nagyon szeretett főzni sose.
A zsíros, vagy a kopaszkenyérhez meg nem

kell összecsdíteni a pereputtyot! Na, ne vacakolj hát, te! Ül le és egyél csokit! Attól még hazaérhetsz idejében, legfeljebb majd egy kicsit csípkedd magad! Idesüsetek, mi van itt!

Ezzel a sovány, magas kamasz kopott, szakadozott táskájából nagy halom csokoládét borított maga elé a gyepre. Diadalmas pillantását úgy hordozta végig három társán, mint egy diadalmas hadvezér, csatanyerés után. A három gyerek elképedve, felszisszenve bámult a sok finomságra, ami ott kellette magát sztanioipapírban csillogva a Jancsi lábai előtt. A legkisebb, a szeplősképű Tóni, megnyalta a száját és éhesen pislogva kérdezte:

— Hú, apám! Hol vetted te ezeket?

— Van. Mit törödsz te azzal, hogy honnan! Szereted? Na, akkor egyél, ne bámulj, mint pányvásmalac a vásárban! Egyetek ti is pupá-pok!

A fiúknak nem kellett több biztatás, mohón estek a zsákmánynak. A halom nagyon gyorsan apadt, mert a mohó gyerekkezek szédítő tempóban tépték, szaggatták le a cifra papírokat és tömték az éhes szájakba a csokoládét, mit sem törődve azzal, hogy az arcuk pillanatok alatt csupa maszat lett. A második tábla mogyorós csokoládé ropogtatása közben Gubacs hirtelen megkérdezte:

— Te, Jancsi! Hol a fenébe szereztél ennyi pénzt?

— Nem loptam, ne félj! Csak az anyu pénztárcájából vettem ki azt az ötszázast, ami még benne volt, de ő nem látta, így azt is hiheti, hogy elhagyta!

— Tyhú, te marha! Hiszen ez is lopás!

— Egy frászt! Csak az a lopás, ha idegentől veszek el valamit! Ezt anyu mondta, mikor tavaly télen két hétig a padláson laktunk, mert apám nem eresztett be bennünket a házba, aztán, az egyik délután, mikor apám tökrészezen jött haza, megvártuk, míg elaludt, akkor anyu azt mondta, lopózzam be, kutassam ki a zsebét és vegyem ki pénz belőle, de ne mindet, mert észreveszi! Én nem akartam, de azt mondta, ne féljek, mert ez nem lopás, csak muszájság! Már akkor két napja nem ettünk, mert anyu csak harmadikán kapott fizetést és éhen nem halhattunk, na!

— De most nem voltál éhes, mert csokit vetted!

— Honnan tudod? De igenis, éhes voltam! Csokira voltam éhes, ha tudni akarod! És cigit akartam venni, meg piát, érted?! Itt van, nesztek, igyatok, meg gyújtsatok rá! Na, nem is kell talán? Mit néztek, hé? Majd akkor én iszok!

A másik három dermedt rémülettel meredt a vadul hadonászó Jancsira, aki egyik kezével három, még felbontatlan doboz cigarettát hajított eléjük, a másikban egy félliteres üveg szilvapálinkát tartott. Megpróbálta felbontani, de már nem volt rá ideje, mert Gubacs hirtelen, utálkozva, nagy ívben elhajította a csokoládét és a következő pillanatban villámgyorsan kiütötte a Jancsi kezéből az üveget:

— Ne igyál, te hülye! Beteg leszel! Kórházba akarsz kerülni? Gyerünk inkább haza, már alkonyodik!

Jancsi kárvallottan nézett az elrepült üveg után, mely csengve, orrfacsaró pálinkabűzt árasztva tört össze egy kődarabon. Gubacs szorította a Jancsi karját, dühösen hajtogatva:

— Te hülye állat! Beteg akarsz lenni, mi? Menjünk csak hazafelé, mert esteledik! Na, állj fel és indíts!

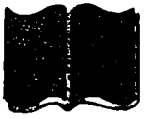
— Nem megyek haza, hagyj békén és menjetek a fenébe!

— De bizony, hogy jössz! Csak nem maradsz itt egyedül? Gyere na!

— Nem! Nem merek hazamenni... Anyu megver... Már az éjjel is itt aludtam kint a csőszkunyhóban, mert a pénzt még tegnap reggel vettem el... Nem megyek! — Jancsi hirtelen, minden átmenet nélkül, keserves zokogással a fűre vetette magát, a néhány megmaradt csokoládé mellé, mert már senki sem evett... A kis szeplős, meg a még kisebb, keseszőke gyerek, rémülten nézte a két erős, nagy kamasz vitáját. Csokoládémaszatos képükből semmit sem értő ijedtséggel pislogott kerekre tárgult szemük.

Gubacs azonban nem rettent meg a könynyektől, sőt, most már komolyan dühös volt. Felrántotta és alaposan megrázta Jancsit:

— Ne böggj, mint valami pisis! Amikor a pénzt elloptad, akkor nem bögtél? Itt nem maradhatsz! Gyerünk, hazafelé!

— De én nem loptam! Az az anyu pénze volt, én csak elvettem...

— Mégis félsz hazamenni, ugye!?

— Nem azért! Hanem, mert anyu megver, amiért tegnap este nem mentem haza!

— Ajaj! Kaptál te verést ilyesmiért máskor is, mégse haltál bele! Na, gyere! Te! Ne csípj, mert úgy megváglak, hogy forogsz!

Jancsi, végre, ha nehezen is, de engedett, és lassan, vonakodva megindult a többiekkel hazafelé. A kis csapatnak Gubacs egyre sebesebb tempót diktált, mert a lemenő Nap sugarai már igen ferdén estek a mezőre. Mentek, meggyorsítva lépteiket, még csak egy búcsúpillantást sem vetve a véletlen vendéglátás romjaira: a szétdobált sztaniolok közt ott maradt néhány tábla csokoládéra, meg a törött pálinkásüveg mellett árválkodó cigarettásdobozokra...

— Na, te, isten ostroma! Te anyaszomorító! Te átok! Hazajöttél végre? Merre tekeregtél, mi?! Egész éjjel kerestelek, mint egy örült, még a rendőrségen is bejelentettem, hogy elvesztél! Hol voltál, te piszkos csavargó?!

— Sehol...

— Sehol? Nahát, még szemtelenkedsz is? Majd adok én neked mindjárt „sehol”-t! Megverlek úgy, hogy csakugyan azt hiszed, seholy vagy! A fene evett volna meg picit korodban! Az ember kiteszi a lelkét a kölyke miatt és tessék, itt a hála! Mert az még nem elég, hogy csavarogsz, hanem még lop is! Hová tetted azt az ötszázast, ami a pénztárcámban volt?! Mi?

— Én nem loptam el...!

— Nem-e! Akkor ugyan ki vitte el? Talán az ördög?

— Én nem vittem el, de nem loptam, csak elvittem!

— Micsoda? Csak úgy „elvitted”?! Hát ez nagyszerű! Csak „elvitted”?! Hát mi a fene ez, ha nem lopás?

A gyerek kétségbeesett pillantással nézte az anyját:

— Én nem loptam! Hiszen csak tőled vittem el a pénzt, nem másót!

— „Csak” tőlem? Mi az, hogy „csak”? Hát ez szerinted nem lopás?

— Nem! Mert akkor az is lopás volt, amikor a te biztatásodra az apu zsebéből kivettem a pénzt! Én nem akartam, féltem, de te biztattál, csak menjek be nyugodtan, nem veszi észre, mert részeg! Meg, ha észreveszi, sem baj, mert nem idegen, hanem az apám! És te sem vagy idegen, és te is részeg voltál!

Tokajiné kerekre tágult szemmel meredt a fiára, mert az első pillanatban nem is értette, mit mond a gyerek? Csak lassan ért el a tudatáig a panaszos gyermekhangból kicsendülő, iszonyú, vádló igazság, hogy ő volt az, aki lopni tanította a fiát...!

Amikor azonban ezt az igaz vádat megértette, nem szállt magába, hanem a teljesen eldurvult emberek szokása szerint, az egész valóját elöntő szégyentől még dühösebb lett. Hogy zavarát és szégyenét leplezze, lilavörösre vált arccal, szinte őrjöngve ugrott a gyerekek:

— Te... te... Mit merészelsz, te...? Még, hogy én biztattalak?

— Igen, te! Te parancsoltad, hogy vegyek ki pénzt az apu zsebéből! Akkor nem loptam, most, igen?!

— Akkor zabálnivalóra kellett a pénz, te nyomorult! De neked most mire kellett, mi?! Elloptad, mert te is olyan gazember vagy, mint az a drágalátos apád, aki ott rohad most a börtönben! A fene ott enné meg! Évekig ütöttvert, mint egy rossz kutyát! Beverte a fejemet, hogy agyrázkódást kaptam! Boldog voltam, amikor végre elválhattam tőle, mert reméltem, végre szabad és boldog leszek!

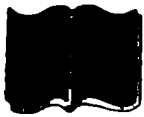
— Hát nem vagy szabad?

— Nem! Mert itt maradtál te a nyakamon, te, te csavargó! Az apád vére van benned is! Kerüld az iskolát, de ez nem elég, most már lopsz is! Meglopod a saját anyádat, te, te szégyentelen! Elvetted az utolsó ötszázasomat! Itt maradtam egy szál cigaretta nélkül! Agyonverlek, te!

— Nem költöttem el mindet... Százötvenet visszaadok... Itt van, tessék!

— Igazán?! Nahát, milyen rendes vagy! Százötvenet még vissza is adsz az ötszázból! Hálásan köszönöm! A többit hova tetted, mi? Beszélj, mert széttéplek!

— Csokit vettem, cigit, meg pálinkát...

— Miiit?! Pálinkát??? Te bűdös disznó!!! De korán kezded! Az apádnak azt a piszkos, rézszezes fajtáját! De majd én kiverem belőled az ivást, ne félj!!! — Az asszony keze megledült és jobbról-balról két hatalmas pofont kevert le a gyerekeknek.

A fiú megingott, két kezét vörösre vált arca elé kapta, de abban a pillanatban már ki is egyenesedett és a maga igazát tudó, magát oktalannul megbántottnak tudó ember őszinte dühével fordult szembe az anyjával:

— Miért versz engem? Hiszen te is iszol! Apu is ivott, az meg vert is téged, de te is kezdtél már inni akkor is! Hányszor nem főztél se ebédet, se vacsorát, mert berugtál! Persze, hogy akkor apu megvert! Csak akkor nem verekedtetek, ha együtt ittatok... Jaj, hogy félttem néha tőletek! Aztán, mikor aput bezárták, mert megvert egy rendőrt, azt hittem, most már jobb lesz, mert ketten maradtunk! Te mindig azt mondtad, hogy ha apu nem lenne velünk! Ő aztán elment, közben el is váltatok, de nem lett jobb! Mert te most már minden nap iszol! Aztán nem is egyedül! Idejár a fogatlan kéményseprő, a vöröshajú postás, meg egy cseh szerelő is... Mit akarsz, anyu?

Az asszony rémülten nézte a fiát. Sápadtan meredt a gyerek arcába, mely egyszerre távolinak és egyben nagyon felnöttesnek tűnt a két vörös folttal két oldalt, az ő tenyerének nyomával. És a szeme...! A szeme, az aztán már egyáltalán nem gyerekszem! Annyi keserű csalódottság ül benne, hogy az egy öregembernek is sok lett volna. Nézték egymást, a gyerek keserűn, az asszony a saját hibájukat soha be nem ismerő emberek dühével. Tehetetlen mérgeben sírva vágta le magát a már egy hete bevetetlen, piszkos ágyra:

— Jaj, te jóisten, de megvertél! Előbb az uram, most ez a taknyos kölyök! Hát ez a hála, te? Meglop engem... Engem! A tulajdon anyját! És még ő tesz szemrehányást! Mit tegyek?

— Mit tegyél, anyu? Az lesz a legjobb, ha abba hagyod a sírást, mert pont most fordult be a kapun legújabb szerelmed, az útkaparó és még ki talál ábrándulni belőled, ha sírni lát! Na, én megyek is, nem zavarlak benneteket!

— Hová mégy? Jössz vissza mindjárt, te gazember?!

Erre a kiáltásra azonban már csak a távozó gyerek mögött becsapódó ajtó kemény csattanása volt a válasz.

zene

BARNA ZOLTÁN

Zenei világnap

(Készült Raics István írásának felhasználásával.)

1975 óta sok-sok nép fiai-lányai ülik meg a muzsika névnapját, amit hivatalosan zenei világnapnak neveznek. Yehudi Menuhin, a nagy humanista és világhírű hegedűművész javasolta annak idején, hogy a nemzetek közössége kapcsolatainak, emberi és kulturális érintkezéseinek szilárdítása érdekében határozzon meg egy napot. Legyen ez a nap az esz-

tendő 365 napja közül egyedül a muzsikáé! Az UNESCO mellett működő zenei tanács magáévá tette ezt a nemes, mélyen emberi gondolatot. Ma már a hivatalos csatlakozók mellett sok más országban is megemlékeznek a zenei világnapra.

Valamennyiünk számára magától értetődőnek tűnik, hogy zene nélkül elképzelhetetlen az életünk. Az ember ragaszkodik a szépséghez, az örömhöz. Ragaszkodik hétköznapjaiban, s a piros betűs ünnepeken még inkább. Valóban a zene állandó közege életünknek; elkísér a bölcsőtől a sírig, s tiszta forrásból szívesen és gyakran merít a szomjazó lélek. Ha a nem-

zetek közössége szükségesnek és jónak látta egy ilyen ünnepi alkalom naptár szerint, külön kijelölését, nyilván az volt a cél, hogy a mindennapok megszokottságából magasabb piedesztálra emeljük a muzsikát. Nemcsak művészi kérdés, ez hanem emberi-társadalmi fejlődésünk fontos, szinte alapvető problémája. A zene — akár a hangszerek nyelvén, akár az éneklő ember hangján szólal meg — mindennél alkalmasabb eszköz arra, hogy emberközelbe hozza az embereket, a népeket. Nem köti a nyelv nemzet-hez-kötöttsége: a szó legnemesebb értelmében nemzetközi, internacionális kapcsolatokat képes létesíteni. „Megérteti magát.” Lélektől lélekig szárnyal,

Magnósoknak magnóról

A hangszórók sugárzásának gondját legutóbb már két részre bontva ismertettem, a magas és mély hangokat sugárzókat elkülönítve. Először a mély-sugárzók kerülnek sorra, így múltkor szó esett arról, hogy amikor ilyen hangokat kellő energiával megszólaltat a hangszóró, membránjának nem célszerű egy határon túl kitéréseket végeznie, mert torzíthat. Ekkor írtam arról, hogy az erősítőtől jövő működtető áram, a vezérlés mértéke, a teljesítmény meghatározó egy biztonságos mértékben nagyobbnak veendő hangszóró-teljesítményt, hogy a hangszóró a torzítási határon belül működjék.

(Folytatás a 18. oldalról.)

s legyen bár könnyebb, vagy súlyosabb emberi gondolatok hordozója, nem hagy kétséget szándéka felől. Nem elválaszt, hanem összeköt. Titokzatos szálakat von a világ legkülönbözőbb tájain élő emberek között.

Ülünk szobánkban, s a rádió messzi állomásain akár más kontinensek érzésvilágával is egybefonódhatunk. Beállunk egy kórusba és részesévé válunk azoknak a gondolatoknak, amelyeket a zene hangjai foglaltak kottafejekbe. Helyet foglalunk a hangversenyteremben s közönségből hirtelen közösséggé változunk: az ember-parányok egyesülnek valami nagy harmóniában, amit Bach, Mozart, Beethoven vagy Bartók hallgatása teremt meg.

Az emberi lélek egyik legnagyobb ismerője Shakespeare nagyon tisztában volt a zene hatalmával. A Velencei kalimárban így szól erről a rejtélyes hatalomról

A másik gond, amely szintén a membrán-kitéréssel függ össze, a rezonancia-frekvencia. Fizikai törvény, hogy egy test tömege és felfüggesztésének rugóereje meghatároz egy úgynevezett rezonanciafrekvenciát. A testet ezen a frekvencián igen kis energiával lehet rezgésben tartani. A membrán tömege és rugalmas felfüggesztésének ereje is meghatároz egy ilyen rezgésszámot. Ha a működtető műsor ilyen frekvenciájú hangot tartalmaz, az a rezonancia miatt aránytalanul hangosabban szólal meg. Ez akkora kitérést is eredményezhet, hogy a hang torzul. Ezért az alkalmazott anyagok tömegét és rugalmasságát igyekeznek úgy megválasztani, hogy ezt a kiemelést mérsékelje és lehetőleg olyan alacsony frekvenciájúvá

... kő, víz s fa a költő szerint azért ment úgy Orpheus után; mert nincs oly dühös, nyers és bamba lény, hogy át ne formálná kissé a zene.

Az az ember, akiben nincs zene s akire édes összhang sose hat gyanús, hogy megcsal, kirabol, elárul:

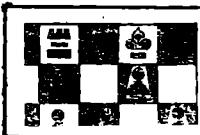
lelke mozgása nehéz, mint az éj, érzése sötét, mint az Erebusz: ilyenek ne higgy — hallgassd a zenét!

Shakespeare szava tudatalattinkban sűrűn átrezdül lelkünkön, ha lemezjátszónk tárcsáján, ha magnószalagon hangzóvá válik a muzsika, ha koncerten, zenés találkozón merülünk el áradatában. S ilyenkor érezzük igazán, hogy szükség van egy kiemelt napra, amikor minden gondolatunk a zenére összpontosul...

... Dicsérje hát mindenkor az énekszó és a hangszerek nyelve a zene névnapját!

tegye, ahol a hangszóró mély-átvivő képessége már csökkenne. Ez nem elegendő, az „elsimítés” módjairól még később bővebben szólok. Sajnos, a rugóerő nem csak a mechanikus kialakítástól függ, hanem annak a doboznak a belsejében levő levegőtől is, amelybe a hangszórót be kell építenünk. Hogy miért kell?

Amikor a membrán történetesen előre mozdul, első, illetve hátsó oldala ellenkező irányú nyomásváltozást hoz létre, a levegő elöl sűrűsödik, hátul ritkul. Ez a membrán széle mentén igyekszik kiegyenlítődni, ezzel csökkentve a fülünkbe a levegőnek sűrűsödés-ritkulás formában jutó hang erősségét. Hogy ezt kiküszöböljük, a hangszórót egy merev lapba vágott nyílásba kell tenni, amely lap a membrán két oldalán levő levegőtömeget egymástól elválasztja. Csökkentve a sugárzandó frekvenciát (mélyítve a hangot) a lap szükséges mérete egyre nagyobbak kívánkozik és egyre nehezebb elhelyezni. Ezért az elválasztást dobozba építéssel oldjuk meg. (Tehát a hangszóródoboz nem csak hangszóróvédelmet és esztétikai célokat szolgál.) A dobozban levő levegő rugalmas és ezzel korlátozza a membrán mozgását, csökkenti hangerejét, pedig az egyre mélyülő hangok egyre nagyobb sugárzási teljesítményt kívánnának, tehát egyre nagyobb membrán-kitéréseket. Ez az a jelenség, amelynek megoldása a hangszóróépítés egy sarkalatos feladata.

Beszámoló két nemzetközi sakktalálkozóról

Ismeretes, hogy az 1984-es év úgy indult sakkozóink számára, hogy az nagy nemzetközi erőpróbatétel éve lesz. Áprilisban kellett volna megrendezni az olimpiát az Egyesült Államokban, ez végül is elmaradt, mert az amerikaiak az utolsó percben lemondták a rendezést.

Így „energiánk levezetésére” és nemzetközi megmértetésére két barátságos csapattalálkozó maradt az év hátralevő részében, a prágai Zora Sportkör és a bajor sakkör ellen.

Szívesen tettünk eleget prágai barátaink meghívásának, hogy augusztus 25—26-án vívjunk meg velük hivatalosan 8 táblán, tartalékokkal kiegészítve 10 táblán mérkőzést.

12 fős csapatunk Péczka János vezetésével augusztus 24-én indult útra repülőgéppel. Némi késés után mindenki átadhatta magát a repülés izgalmainak, szépségeinek és egyúttal korunk technikai csodálatának. A levegőbe emelkedéstől mindössze 45 perc telt és máris leereszkedtünk a prágai repülőtérre. Ez az út rövidebb ideig tartott, mint kinek-kinek kijutni a Ferihegyi repülőtérre!

Cseh barátaink már vártak ránk a repülőtéren, a lelkes Bányász sakktárs vezetésével. Már régóta ismerjük őt, a helyi sakk-klub vezetőjét és cseh—magyar tolmácsát. Nos, erre a fogadásra szükség is volt, mert több mint egy órai utazással értük el szálláshelyünket, miközben volt alkalmunk megismerkedni az új prágai metróval is.

A város külső szélén kaptunk helyet főiskolai kollégiumban, kifogástalan körülmények között.

Másnap, szombat délelőtt egy kicsit ismerkedtünk a várossal. Akik már jártak itt, a „száz tornyú”, az „arany” Prágában, azok is új meg új vonásával ismerkedhettek meg. A metrón kívül — amely nagyon hasonlít a budapestire — feltűnt a már rendezett Venczel tér üzleti forgalmával, a rengeteg épületfelújítás, útépités. A sok felbontott járda, az épületek körüli állványok Budapest hangulatát adták vissza. Régi, már ismert volt viszont az Orloj, a híres óratorony, annak bábjátéka, zenéje.

Délután sor került az első fordulóra. Sok régi kedves ismerőst üdvözölhattünk.

Csapatunk játékosai esélyeshez méltóan küzdöttek a nemzetközi mércével mérve még gyengébb ellenfelünk ellen. Egymás után vették át a játék irányítását és sorban születtek a magyar győzelmek. Egyedül a tartaléksorban játszó Wiedner szenvedett vereséget egy kifogástalanul jól játszó látóval szemben, akinek részvételét a csehek kérték. Ez a játékos viszont csakugyan sokkal jobb volt az erősorrendben elfoglalt helyénél.

Rév és Sajtos játszmája függőben maradt, előbbi nyeresre állt, utóbbi rendkívül zavaros állásban maradt félben. Az állás ekkor 6,5:1,5 volt a javunkra.

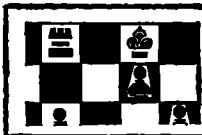
Másnap délelőtt került sor a második fordulóra. Az események az első fordulóhoz hasonlóan játszódtak le. Rév játszmája most is függőben maradt gyalogelőnyös állásban, Wiedner ismét veszített. Sajtos viszont nyert. Neki még arra is maradt ideje, hogy befejezze az előző napi függőjét, ez eldöntetlenül végződött. Ebéd közben és utána erőteljes „diplomáciai tárgyalások” indultak a két függő befejezésére. A csehek végül is elfogadták korrekt ajánlatunkat, így Rév 1,5:0,5 arányban nyert. Ezek után a mérkőzés pontos végeredménye:

Erős — Pokorny	2:0
Rév — Kubelka	1,5:0,5
Nemes — Komzák	1,5:0,5
Dénes — Szolár	1,5:0,5
Auffenberg — Hrdina	2,0:0
Voján — Kozlik	2,0:0
Lévai — Bányász	2,0:0
Horváth — Cervení	1,5:0,5
Wiedner — Meduna	0,0:2
Sajtos — Zdyhynec	1,5:0,5

A hivatalos végeredmény tehát 14:2, a teljes 15,5:4,5 a javunkra.

Délután kellemes hajókiránduláson vettünk részt a Vltava, (magyarul Moldva) folyón. Este igazán baráti hangulatú, kellemes zenés estén búcsúztunk cseh sakktársainktól.

Hétfőn délelőtt még egy utolsó városnézés, vásárlás után irány a megszokott étterem, majd a repülőtér. Utolsó kézfogások Bányász sakktársal és barátainkkal, majd a levegőbe emelkedett velünk a MALÉV gépe. 45 perc után újra Ferihegyen voltunk.

Prágai útunk után csak egy hét „pihenő” állt rendelkezésünkre, egy héttel később sokkal nehezebb feladat várt ránk, mérkőzés a bajor válogatottal Budapesten. 31-én érkeztek nem kis izgalmak közepette, mivel két részben jöttek vonatral, ketten beutazó vizum nélkül, ami késést okozott, ugyanis Hegyeshalomtól taxival jöttek Budapestre. Végül is szombat reggelre együtt volt a csapat.

A játékos gárda szoros, izgalmas mérkőzést ígér.

A szombat délutáni mérkőzés első meglepetését az erő sorrend okozza. Meglepve látjuk, hogy Sand, aki az olimpiákon első vagy második játékosuk, most csak a hatodik és elég sok az új név.

A magyar csapat összeállítás a megszokott, megegyezik a hazai csapatmérkőzésekével azaz, hogy most Kovács hiányzik. Erős Pali játszmájában nagy az izgalom, Rév Miki méltó ellenfelére talál, aki szintén nem lép csak gondolkodik. Nemes Gyuri kezd jobban állni, Voján is, de Batthányi meglepően gyorsan vereséget szenved világgossal és Dénes, Auffenberg állása is aggasztó. Az első forduló végül is 4,5:3,5 arányú német győzelemmel ér véget.

Másnap újult erővel vetjük magunkat a küzdelembe. Erős lassan felülkerekedik és világgossal értékes győzelmet arat. Révék ismét csak gondolkodási idejüket és a szemlélők idegeit fogyasztják! Nemes izgalmas játszmát vált, tisztet áldoz, esélyes is, de később hibázik és veszít. Sajnos Dénes, Auffenberg játszmája az előző napihoz ha-

sonlóan alakul. Voján ismét biztosan nyer. Lévai óriási bírközésbe fog ellenfelével, elszalasztja a kedvező lehetőségeket. Egyedül marad függőben, csekélyke álláselőnyvel, melyet a németek végül is feladtak. Így 4:4 döntetlen alakult ki.

A két forduló eredményei:

Erős — Heinich 1,5:0,5

Rév — Wild 1:1

Nemes — Lindernmayer

1:0

Dénes — Jagdhuber 0:2

Auffenberg — Engel 0:2

Batthány — Sand 0,5:1,5

Voján — Weygand 2:0

Lévai — Wolf 1,5:0,5

Összesítésben tehát a bajor csapat 8,5:7,5 arányban nyert. A két mérkőzésen (a prágait is beleszámítva), legjobban Voján szerepelt, aki 4 pontot ért el. Kiemelkedő teljesítményt ért még el Erős, Lévai is 3,5 ponttal.

A találkozó fontos felismerése volt — az olimpiai csapat kialakítása szempontjából — hogy tovább kell keresni a negyedik táblás játékost.

Összességében elmondhatjuk, hogy a mérkőzések tanulságosak voltak, több érdekes játszma született. Míg először „felülről”, másodsorban „alulról” mérettünk meg.

A bajor vendégcsapat játékosai és különösen látó kísérőik, minden percet kihasználtak, hogy Budapest nevezetességével ismerkedhessenek. Vasárnap délután sétahajózáson, este pedig jó hangulatú, kellemes búcsúvacsorán vettünk részt, ahol Hans Wolf csapatvezető szóbeli meghívást tolmácsolt a jövő évi visszavágóra.

Hétfőn, szintén két részletben, kellemes élményekkel gazdagodva utaztak el Budapestről.

Molnár István

edző

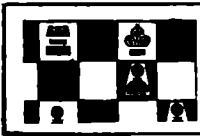
LAK ISTVÁN

Nyárvégi kirándulás

A Vakok és Gyengénlátók Wesselényi Sportkörének turista szakosztálya 1984. szeptember 15-én egynapos kirándulást szervezett. Néhány nevezetes helységet látogattunk meg Somogy és Tolna megyében. Az Egészségügyi Minisztérium ez alkalommal is díjmentesen bocsátotta rendelkezésünkre autóbuzsát. Gépkocsivezetőnk Szalai László volt.

A Balaton mentén, Siófok térségében dr. Sziky Lászlóné idegenvezetőnk beszélt a tó kialakulásáról, történetéről. Ismertette a múlt század első felében történt vízszabályozási és partrendezési munkálatokat. Megemlítette a Sió, a Sárvíz és a Kapos folyó szabályozási munkálatait, ezek tervezését és irányítását Beszédes József (1787—1852) vízépítő mérnök végezte. Nagyszabású folyamrendezési munkálataival a hazai vízgazdálkodás úttörője volt. Beszédes József nevét viseli a siófoki múzeum.

A 67-es úton Kaposvár felé haladtunk, közben megálltunk Somogytúron, ahol felkerestük a Kunffy Lajos Emlékmúzeumot. Ebben a faluban élt hosszú ideig Kunffy Lajos festőművész, akinek egykori kuriájá-

ban alkotásai, használati eszközei, tárgyai láthatók. A festőművész életéről, munkásságáról özv. Németh Istvánné, az intézmény gondnoka beszélt. Elmondta, hogy Kunffy Lajos a megyében lévő Orci községben született 1869-ben. Jogi diplomájának megszerzése után Münchenben, majd Párizsban tanulta a festészetet az ottani képzőművészeti iskolákban. Hosszabb ideig dolgozott párizsi műtermében, de a nyarakat mindig Somogytúron töltötte. Később már főként itthon festett, nagyon sok alkotása készült a községben. A festészet mellett somogytúri birtokán a gazdálkodást is irányította. 1962-ben bekövetkezett haláláig szinte mindig dolgozott. 1984-től kezdve gyakran szerepelt hazai és külföldi tárlatokon. Festményei közül ma 253 kép látható a somogytúri múzeumban. A művész gazdag hagyatékát nagy szeretettel és féltő gonddal őrzi Némethné, aki személyes emlékeit is felelevenítette a művésszel kapcsolatban, hiszen 1933 óta állt Kunffyék szolgálatában egész életük végéig. Elmondta, hogy Kunffy Lajos emberséges, humanista egyén volt. Törődött az emberek ügyes-bajos gondjaival is, ezért szerette, tisztelte környezete. Majd ezután a festményekről beszélt, lelkes magyarázatával igyekezett mindenki számára érthető közelségbe hozni azokat. A művész többszáz alkotása közt főként portrék, tájképek és a nép életét ábrázoló festmények találhatók. Jó megfigyelő képességről tanúskodik a Balogh Ádám és az Őnarckép című portréja. Gyak-

ran festett a somogyi emberek életéről realiztikus kompozíciókat: Gyermektemetés, Ebédelő aratók, Aratók stb. Kitűnő alkotásai közé tartoznak impresszionista hangulatú tájképei: Falusi utca naplementekor, Normandiai táj stb. Festészetében ragyogóan felhasználta a színek, a formák, a fény és árnyék nyújtotta lehetőségeket. Mindezek jól megfigyelhetők a már említett Gyermektemetés című képen, amelynek eseménye napfényes nyári napon történt. Ezen a festményen az emberek, a tárgyak, még az udvaron lévő fűcsomók is árnyékot vetnek. Nagyon örültünk a somogytúri látogatásnak, hiszen ott egy kiváló festőművész gazdag életművét ismerhettük meg.

Tovább utaztunk Kaposvárra. Ott idegenvezetőnk röviden ismertette a megyeszékhely történetét, jelentőségét. A 70 000 lakosú város jelentős ipara a felszabadulás után alakult ki.

Kaposvárról a közeli Szenna községbe mentünk. Ezen a településen szinte napjainkig maradtak fenn jelentős számban néprajzi, népi építészeti alkotások. Ezért is itt kapott helyet az a szabadtéri néprajzi gyűjtemény, amelyet összefogással hoztak létre. Először be-mentünk az 1970-es évek közepén helyreállított református templomba, ahol Csepinszky Mária, a néprajzi gyűjtemény gondnoka kedves, közvetlen, hozzáértő szavakkal elevenítette meg az egykori valóságot, a múltat. Beszélt a községről, a templomról, a múzeumról. Elmondta, hogy Szenna nagyon régi település. A falu temploma 1785-

ben épült népies barokk stílusban. A csodálatosan szép templom belső eredeti fakazettás borítását Nagyváti János asztalosmester készítette. A színes kazettákat népies motívumok díszítik. Ebben a műemléktemplomban lelkészkedett Tildy Zoltán (1889—1961, református pap, politikus, miniszterelnök, köztársasági elnök) 1916—1919 között. A falu egykori lelkésze jelentős anyagi támogatással segítette a templom II. világháború utáni rendbehozását. Majd a néprajzi gyűjteményt ismertette a gondnoknő. A szabadtéri néprajzi múzeumot a falu közepén, a templom körüli kertben alakították ki. A gyűjtemény lakóházai homlokzatukkal a templomra néznek. A múzeum házaik, gazdasági épületeik, berendezési tárgyait zselici és belsősomogyi falvakból (Csököly, Rinyakovácsi, Kisbajom stb.) telepítették Szennára. A múzeumot az 1970-es évek közepén kezdték kialakítani. Az intézmény bővítése, gyarapítása gondos munkával jelenleg is folyik. A gyűjtemény élő részévé vált Szennának, az épületekben a régi eszközök, tárgyak láthatók. Az istállókat, ólakat állatok népesítik be. A késő nyári meleg, napos időben hosszasan elnézelődtünk a múzeum területén.

Ebéd után a Tolna megyei Simontornyára mentünk. Az 5000 lakosú Sió menti község jelentős műemléke a vár. E középkori erősséget az idők folyamán főúri családok egész sora lakta. A várat 1975-ben restaurálták, ma vártörténeti kiállítás és kulturális intézmények kaptak benne helyet. Simontor-

Visszapillantás a szünidőbe

Az „Egy osztály — egy brigád” mozgalom intézetünkben nem formális kapcsolat, hanem az oktató-nevelő munka szer-
ves része.

A patronálók közül is kiemelkedik a TITÁSZ ERŐMŰ MHSZ szocialista brigádjá, amely már másodízben nyerte el a kiváló címet.

Kapcsolatunk a nyár folyamán sem szünetelt.

Munkájuk nyomán szép és balesetmentes játékpark fogadta a szeptemberben visszatérő növendékeket.

A brigádvezető a napokban újította meg a szocialista szerződést amelyben továbbra is vállalták az intézet fűtőrendszerének felülvizsgálatát, illetve karbantartását, az esetleges hibák elhárítását.

A zavartalan működési feltételek biztosításán túl a brigádtagok részt vesznek a me-
gye kulturális életében is.

A városunk felszabadulásának 40. évfordulója alkalmából hirdetett vetélkedőn kiemelkedő eredménnyel szerepeltek a brigádtagok és képviseltetik üzemüket a felmenő rendszerű versenyen.

Tartalmas tevékenységükre mi is büszkéek vagyunk.

Éderné Iván Mária

(Folytatás a 22. oldalról.)

nya sokáig volt Tolna megye székhelye. A községben nagyhírű börgyár működik.

Kirándulásunk utolsó állomásáról a Mezőföld síkságán vezetett utunk. Sárbogárdon e jelentős, egyre iparosodó, városiasodó Dél-Fejér megyei közpon-

Intézetünk, a Vakok Általános Iskolája és Nevelőotthona tanulóinak az idei nyár változatos programot hozott, még a tanévben a Diákönkormányzati Tanácskozásra lezajlott vetélkedőn két növendék, Nagy István és Magyar Csaba második helyezést ért el, ezzel lehetővé tették maguk és négy diáktársuk jutalomutazását a cseh-szlovákiai Miavába. A két hetes táborozás alatt több nevezetes várost látogattak meg, sokat kirándultak, sétáltak, élményekkel gazdagodva tértek haza. Tapasztalataikról, az átélt eseményekről társaiknak októberben beszámolót fognak tartani.

Itthon maradt diákjaink a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének támogatásával Homokon nyaraltak június 18. és július 1. között. Az ott töltött két hét alatt megismerkedtek Szolnok, Tiszafüred, Martfű nevezetességeivel, a szarvasi Arborétum csodálatos növényvilágával, a Körös holtágának egy részével. Érzékelték a víz hatalmas erejét egy zsilip közeli megtekintésével. De lehetőség nyílt kirándulásra, fürdésre, vidám vetél-

ton át haladtunk Budapest felé. Közben ekkor már őszi eső áztatta a szomszagos földeket.

Végezetül szakosztályunk vezetője köszönetet mondott mindazoknak, akik ezt a tartalmas kirándulást segítették, támogatták. A késő esti órákban érkezünk meg a fővárosba.

kedésre is. Kedves emlék a táborozás, ahol tréfás versikével és egy-egy aprósággal mindenkit megjutalmaztak. Ott hangzottak el a rimbe és dallamba szedett tábortábori élmények. Kicsik és nagyok egyaránt jól érezték magukat, hogy a két hét kevésnek bizonyult, szívesen maradtak volna még tovább is.

Állami gondozott tanulóink közül 18-an augusztus 10. és 24. között Zamárdi-Felsőn nyaraltak. Ott a legnagyobb örömet a Balaton jelentette, bár az idő nem mindig kedvezett a fürdésnek.

A kevésbé jó időt is kihasználták, jártak Balatonendrén, ahol a csipkeverő eszközöket sikerült megnézniük, voltak tájházakban, fazekasházban, Szántódpusztán. Utaztak hajóval Tihanyba. A fürdésre alkalmas időben nagyon élvezték a vizi-biciklizést, a pancsolást, a szervezett játékokat.

Mind a nyaralások, mind pedig az intézetben töltött idő alatt igyekeztünk változatos programokat összeállítani. Arra törekedtünk, hogy szabadidejüket gyermekeink értelmesen, szórakozva és pihenve töltsék.

Reméljük, hogy az új tanévet élményekben gazdag nyári szünet után kezdeni lehet.

Kurtz Mária

A budapesti és Pestmegyei szervezet irodájában vásárolható árucikkek listája

Bartók:

15 magyar parasztdal 1 füzet 24,30 Ft

Bartók:

Allegro Barbaro 1 füzet 12,— Ft

Első játék a zongorán 1 füzet 15,— Ft

Komjányi:

Zongoraiskola 1. kötet 2 füzet 10,— Ft

Komjányi:

Zongoraiskola 2. kötet 1 füzet 12,— Ft

Könnyűzenei vizsgaanyag 1 füzet 10,— Ft

Weiner:

20 könnyű kis
zongoradarab 1 füzet 12,— Ft

Szórakoztató zenészek
vizsgaanyaga 1 füzet 10,— Ft

V. N. Panov:

Megnyitások
kézikönyve 12 füzet 41,— Ft

Romanovszki:

Megnyitások elmélete 5 füzet 10,— Ft

Lingafon német olvasó 3 füzet 12,— Ft

Német nyelvkönyv kezdő 6 füzet 24,— Ft

Német nyelvkönyv haladó 7 füzet 24,— Ft

Magyar—eszperantó

szótár 20 füzet 40,— Ft

Baghy:

Eszperantó nyelvkönyv 9 füzet 18,— Ft

Eszperantó—magyar

szótár 5 füzet 10,— Ft

Orosz nyelvkönyv kezdő 10 füzet 40,— Ft

Orosz nyelvkönyv haladó 6 füzet 24,— Ft

Angol nyelvkönyv kezdő 2 füzet 8,— Ft

Kézimunka könyv 2 füzet 8,— Ft

Naptár 1 füzet 20,— Ft

Szakácskönyv 3 füzet 12,— Ft

VGYOSZ alapszabálya 1 füzet 3,— Ft

Mit tegyünk,

hogyan éljünk teljesebb
legyen (Dr. Pálhegyi F.) 2 füzet 20,— Ft

Távhívás (magyar) 1 füzet 5,— Ft

Síkirású kiadványok

Ha baj van a gyermek látásával
(Csabai Lászlóné—
Dr. Dr. Szegedi Mártonné) 10,— Ft

VGYOSZ 60 éves 10,— Ft

Látás nélkül meghódított világ
(Dr. Pálhegyi Ferenc) 17,— Ft

Mit tegyünk, hogy életünk
(Dr. Pálhegyi Ferenc) 10,— Ft

Ismerjük meg, segítsük őket
(Kovács Csongor) 20,— Ft

Ismerjük meg, segítsük őket (angol) 50,— Ft

Ismerjük meg, segítsük őket (orosz) 50,— Ft

Braille-papír 0,50 Ft

Homérosz lemez 90,— Ft

Igazolványtok 4,— Ft

Jegyzetömb A/4 95,— Ft

Jegyzetömb A/6 91,— Ft

Jegyzetömb (műanyag) 20,— Ft

Elemes nagyító 268,50 Ft

Nagyító (kék) 33,60 Ft

Nagyító (nyeles) 33,— Ft

Összecukható fehér bot 111,60 Ft

Pontozó 8,— Ft

Pontozó (import) 13,40 Ft

Rakéta karóra 230,— Ft

Szláva ébresztő óra 140,— Ft

Tejőr 3,60 Ft

Tojáselválasztó 11,— Ft

Tűbefűző 1,— Ft

Automata tűbefűző 24,50 Ft

Lázmérő 520,— Ft

Csipogó 294,50 Ft

Rubik kocka 61,— Ft

Csörgő szobalabda 50,— Ft

Budapesti aluljárók térképe

1 sorozat 100,— Ft

Háromszög vonalzó 35,— Ft

Egyenes vonalzó 30,— Ft

1985. évtől vásárolható áruk

Zsebsakk	452,— Ft
Ki nevet a végén	462,— Ft
Malom	462,— Ft
Háztartási mérleg	310,— Ft
Kódi számjáték	155,— Ft
Collstok	75,— Ft
Mérőszalag (szabócenti)	53,— Ft

Mérőszalag (fém)	52,— Ft
Versenysakk	975,— Ft
Hosszú fehér bot	115,— Ft
Dobókocka	18,— Ft
Kvíz játék	105,— Ft
Tili-Toli (kicsi)	50,— Ft
Tili-Toli (nagy)	62,— Ft
Órapersely	58,— Ft
Römikártya	196,— Ft

---

hirdetések

Isten akaratában megnyugodva szomorúan tudatjuk, hogy Dézsi Dániel zongorahangoló szeptember 12-én, életének 93-ik évében elhunyt. A vakok szövetségének egyik alapító tagja volt. Gyászolják: gyermekei: János és Éva, unokái, dédunokái, ükunokája és a rokonság.

Küzdelmes szép életére szeretettel emlékezünk.

A gyászoló család

Állandóan otthon tartózkodom, telefonügyeletet vállalom. Telefonszámom: 420-641

Elcserélném gyáli, 200 négyszögöles telken lévő másfélszobás mellékkel, hideg-meleg vízzel ellátott házamat, mely a kék autóbusz végállomásánál van. Kérek Kecskeméten hasonló házat kisebb kerttel. Ráfizetni nem tudok. Ajánlatokat levélben kérek. Címem: Kálmán Sándorné, Gyál, Móra Ferenc utca 14. 2360

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Seres Gáborné: Kulturális rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Seres Gáborné: Női rovat

Dr. Jáksó László: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
<i>Dr. Jáksó László:</i>	BESZÁMOLÓ	1
<i>Lak István:</i>	ELNÖKSÉGI ÜLÉS	3
<i>Hódi Mariann:</i>	NYÁRI ORSZÁGJÁRÓ UTAZÁSOK	5
<i>Hódi Mariann:</i>	A MISKOLCI ÚTRÓL JELENTJÜK	6
<i>Aszódi László Antal:</i>	A HIHETETLEN EMBER	7
<i>Tóth Mária:</i>	200 ÉVES A HAŰY-I INTÉZET	8
<i>Kiss János:</i>	SZAUNA ÉS SZOLÁRIUM	10
<i>Monspart Éva:</i>	VERSENYBEN SZÉPSÉGÜNKÉRT	11
<i>Bartha Zsuzsanna:</i>	KÉT HÉT A VAKVEZETŐ KUTYAKÉPZŐ ISKOLÁBAN	12
<i>Bartha Zsuzsanna:</i>	A TANÁR, A MASSZÓR, A TELEFONOS... ÉS A TÖBBIEK	14
<i>Juhász Imre:</i>	ÓDA A FÉNYHEZ	15
<i>Szonda Klára:</i>	ZÜLLÉS	15
<i>Barna Zoltán:</i>	ZENEI VILÁGNAP	18
	MAGNÓSOKNAK MAGNÓRÓL	19
<i>Molnár István:</i>	BESZÁMOLÓ KÉT NEMZETKÖZI SAKKTALÁLKOZÓRÓL	20
<i>Lak István:</i>	NYÁRVÉGI KIRÁNDULÁS	21
<i>Éderné Iván Mária:</i>	HALLÓ ITT DEBRECEN	23
<i>Kurtz Mária:</i>	VISSZAPILLANTÁS A SZÜNIDŐBE	23
	A BUDAPESTI ÉS PEST MEGYEI SZERVEZET	
	IRODÁJÁBAN VÁSÁROLHATÓ ÁRUCIKKEK LISTÁJA	24
	HIRDETÉSEK	25

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R
YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS PHOTO AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E - A N Y A G O K A T !

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

2601 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022
HUNGARY

**A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA**

**FŐSZERKESZTŐ: DR. JÁKSÓ LÁSZLÓ
FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR
SZERKESZTŐ: BARNA ZOLTÁN**

**MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF
FOTÓ: LÉVAI ATTILA**

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

---

40 7715 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor igazgató

0209-6765

